

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Серія «Навчально-методичні посібники»

Б. А. Кормич, Н. О. Коваль

МИТНЕ ПРАВО

Навчально-методичний посібник

Освітні програми підготовки здобувачів
вищої освіти ступеня бакалавра
в Національному університеті «Одеська юридична академія»
галузі знань – 08 «Право», 29 «Міжнародні відносини»
спеціальності – 081 «Право», 293 «Міжнародне право»

Одеса
Фенікс
2021

УДК 342.951: 339.543: 336.24
К 56

Автори:

Кормич Борис Анатолійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Коваль Наталія Олексіївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія»

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 4 від 7 липня 2021 р.).

Рецензенти:

Калянов Дмитро Петрович – професор, доктор юридичних наук, завідувач кафедри державно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ;

Федотов Олексій Павлович – професор, доктор юридичних наук, професор кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія»

Кормич Б. А., Коваль Н. О.

К 56 Митне право: навчально-метод. посібн. Освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра в Національному університеті «Одеська юридична академія», галузі знань: 08 «Право», 29 «Міжнародні відносини», спеціальності: 081 «Право», 293 «Міжнародне право» / Б. А. Кормич, Н. О. Коваль. – Одеса : Фенікс, 2021. – 132 с.

ISBN 978-966-928-707-6

Зміст

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ	6
ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	66
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	101
ПИТАННЯ, ЗАВДАННЯ ТА КЕЙСИ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ	107
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІСЛЯТЕСТАЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ НАБУТИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	116
Додаток	
БАНК ТЕСТІВ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	118

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Митне право є однією з найбільш динамічних галузей вітчизняної правничої науки, що вивчає митну справу, яку становлять встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності митних органів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної митної політики. Кардинально підвищується значення і роль митного права в умовах міжнародної інтеграції, лібералізації зовнішньоекономічної діяльності, постійних організаційно-правових реформ в Україні.

Мета вивчення дисципліни «Митне право» полягає у наданні студентам уявлення та формуванні системи знань про сучасні тенденції розвитку правового забезпечення митної справи, визначенні основних проблем правозастосовної практики у цій сфері, а також шляхів їх можливого вирішення

Завданням вивчення дисципліни «Митне право» є отримання системи знань, умінь і навичок, зокрема,

знань норм і принципів митного права і законодавства, організації та структури юридичної діяльності у сфері митної справи, а також відповідних положень юридичної доктрини;

умінь тлумачити та застосовувати норми митного права; виявляти прогалини чинного митного законодавства, вирішувати проблеми конкуренції норм; надавати правову оцінку поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікувати правову проблему чи конфлікт з використанням знань у сфері митного права

навичок надавати юридичні консультації та правову допомогу у різних категоріях справ у сфері митної справи; складати юридичні акти у сфері митної справи

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекційні заняття	Практичні заняття	Всього ауд. год	Курсові роботи	Контрольні роботи	Самостійна робота	Всього годин	Кількість кредитів ECTS	Екзамен	Залік
очна	3	6	18	22	40	-	-	50	90	3	-	+

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Лекційні заняття (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
1	Поняття, зміст та історія митного права	2	2	4
2	Поняття та структура митних правовідносин	2	2	4
3	Митно-тарифне регулювання	2	4	10
4	Основні та завершуючі митні режими	2	2	4
5	Економічні митні режими	2	2	4
6	Митне оформлення та митне декларування	2	2	4
7	Митний контроль	2	2	4
8	Переміщення товарів через митний кордон громадянами	2	2	6
9	Відповідальність за порушення митних правил	2	4	8
	Всього	18	22	50

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

ЛЕКЦІЇ

Лекція № 1

Тема **Поняття, зміст та історія митного права**

План

1. Поняття, предмет та метод митного права та його місце в системі права України.
2. Історичний розвиток митної справи в Україні.
3. Митна справа: зміст та принципи.
4. Державна митна політика: поняття та функції. Історичні концепції зовнішньоторговельної політики. Історія формування режиму найбільшого сприяння.
5. Джерела митного права. Митний кодекс України як основний кодифікований акт у галузі державної митної справи.

Основний зміст

1. Поняття, предмет та метод митного права та його місце в системі права України

Зі становленням України як незалежної держави врегулювання митної справи стало одним із перших та пріоритетних завдань України. Так, 25 серпня 1991 р. Верховною Радою України був прийнятий Закон «Про митну справу в Україні», який визначив правові основи організації митної справи в Україні, основні засади діяльності її митних органів. У ст. 1 Закону зазначалося, що Україна як суверенна держава самостійно створює власну митну систему і здійснює митну справу. Митна справа є складовою частиною зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної діяльності України. Отже митна справа започатковувалася як

елемент зовнішньої політики України та зовнішньоекономічної діяльності. Законодавство України про митну справу є відносно молодим і розвивається з урахуванням національних традицій та правової системи, а також міжнародного законодавства з питань митної справи. Останнє обумовлено не тільки потребою активного товарообігу між країнами та залучення іноземних інвестицій, але й політикою відкритих дверей. Воно відображає міжнародно-правові стандарти й підходи в забезпеченні прав людини та організацій у здійсненні державної митної справи.

Митне право – відносно нова молода наука, тому хоча митна справа існує з давніх часів, її правовий аспект мало досліджений та недостатньо розроблений. Серед юристів-науковців є різні погляди не тільки щодо формулювання предмета митного права, але й відносно того, чи є це самостійна галузь правової науки взагалі. Митне право можна визначити як комплексну галузь права, яка складається із різних правових інститутів і правових норм, що регулюють суспільні відносини в галузі державної митної справи.

Митне право регулює комплекс однорідних суспільних відносин, пов'язаних з переміщенням товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон, установами державою певного митного режиму, стягненням митних платежів, митним оформленням, митним контролем та іншими заходами реалізації державної митної політики.

Предметом митного права є суспільні відносини, що складаються в процесі або з приводу переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України. Метод правового регулювання являє собою сукупність прийомів, способів впливу права на суспільні відносини. Отже, метод у митного права – адміністративний, цивільний одночасно, тобто загальноправовий. Залежно від того, про який інститут митного права йдеться, такий метод або спосіб буде регулювати дані відносини. Іншими словами, особливості предмета обумовлюють специфіку методу регулювання.

За характером владних повноважень методи можна підрозділити на імперативний і диспозитивний. Імперативний метод – це метод владних приписів і заборон. Особа, що переміщує товари

або транспортні засоби через митний кордон обов'язково вступає в певні відносини з державними (в першу чергу митними) органами, які контролюють дотримання ним встановлені правила поведінки у цій сфері. Наприклад, виконання митних процедур включає заповнення та подачу митної декларації, сплата митних платежів, пред'явлення вантажу для митного контролю.

Диспозитивний – це метод дозволу, застосовується у цивільному праві. У галузі митного права використовується лише у тих випадках коли поведінка суб'єктів регламентується цивільно-правовими нормами. Наприклад, підприємець, зацікавлений у розміщенні ввезеного товару на склади тимчасового зберігання, звертається до утримувача такого складу та укладає з ним договір зберігання.

2. Історичний розвиток митної справи в Україні.

Указом Президента України від 11 грудня 1991 р. було створено центральний орган державного управління у галузі митної справи – Державний митний комітет України.

Основним завданням Держмиткому було визначено забезпечення захисту економічної безпеки України, додержання законодавства про митну справу, здійснення митного контролю та оформлення тощо. Створення митної служби в Україні зумовило необхідність розроблення і прийняття відповідних законодавчих та інших нормативних актів, які б забезпечили правове регулювання її діяльності. Так, 12 грудня 1991 р. Верховною Радою України був прийнятий перший Митний кодекс України, в якому визначалися принципи організації митної справи в нашій державі з метою сприяння формуванню ринкової економіки та активізації її зовнішньоекономічної діяльності на основі єдності митної території. У 1992 р. Україна стає повноправним членом Всесвітньої митної організації.

Головною метою цієї організації є підвищення ефективності роботи митних служб країн-членів організації за допомогою заходів, що сприяють їх національному розвитку, зміцнення національної безпеки, збільшення надходження податків та ведення статистики зовнішньої торгівлі тощо.

3. Митна справа: зміст та принципи.

Митна справа – «встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності митних органів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної митної політики».

Митна справа здійснюється з додержанням прийнятих у міжнародній практиці форм декларування товарів, методів визначення митної вартості товарів, систем класифікації та кодування товарів та системи митної статистики, інших загальноновизнаних у світі норм і стандартів. Засади митної справи, зокрема, правовий статус митних органів, митна територія та митний кордон України, процедури митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, митні режими та умови їх застосування, заборони та/або обмеження щодо ввезення в Україну, вивезення з України та переміщення через територію України транзитом окремих видів товарів, умови та порядок справляння митних платежів, митні пільги, визначаються цим МК України та іншими законами України.

Відповідно до МК України, митні органи – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, митниці та митні пости. Безпосереднє керівництво здійсненням митної справи покладається на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику. Митна справа здійснюється на основі принципів: виключної юрисдикції України на її митній території; виключних повноважень митних органів України щодо здійснення митної справи; законності та презумпції невинуватості; єдиного порядку переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України; спрощення законної торгівлі; визнання

рівності та правомірності інтересів усіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності; додержання прав та охоронюваних законом інтересів осіб; заохочення доброчесності; гласності та прозорості; 10) відповідальності всіх учасників відносин, що регулюються МКУ.

4. Державна митна політика: поняття та функції. Історичні концепції зовнішньоторговельної політики. Історія формування режиму найбільшого сприяння.

Відповідно до ст. 5 МК України державна митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики.

Виокремлюють два основних напрямки державної митної політики – протекціонізм та фритредерство. Протекціонізм – економічна політика держави, спрямована на підтримку національної економіки. Здійснюється за допомогою торгово-політичних бар'єрів, які огорожують внутрішній ринок від ввозу іноземних товарів, знижують їх конкурентоздатність у порівнянні з товарами національного виробництва. Для цього напрямку характерно фінансове заохочення національної економіки, стимулювання експорту товарів.

Характер протекціонізму і відповідно кошти торговельної політики (заборона ввозу, ставки мит і структура тарифів, кількісні обмеження тощо) змінювалися залежно від загальної економічної політики, що проводилася в ту або іншу епоху.

Фритредерство – напрям в економічній теорії та політиці, що полягає у вимозі свободи торгівлі і невтручання держави в приватнопідприємницьку діяльність і дає можливість підвищувати рівень і якість життя торгують народів, оскільки розширює межі міжнародної спеціалізації відтворення на базі порівняльного переваги, створює кращі умови для розвитку конкуренції та стимулює впровадження нововведень як вітчизняними виробниками, так

і у відносинах із зарубіжними країнами, що, в свою чергу, дозволяє поліпшити якість випущених благ, створює кращі передумови для розширення ринку. Режим найбільшого сприяння – умова, закріплена у міжнародних торговельних угодах, що передбачає надання договірними сторонами одна одній всіх прав, переваг і пільг, якими користуються або буде користуватися будь-яку третю держави.

5. Джерела митного права. Митний кодекс України як основний кодифікований акт у галузі державної митної справи.

Джерела митного права становлять єдину, цілісну систему, елементи (складові частини) якої перебувають у відносній субординації й ієрархічній підпорядкованості відповідно до логіки правового регулювання державної митної справи, тобто це правові акти органів державної влади, у яких устанавлюються норми митного права – загальні правила поведінки в митній сфері. Джерела митного права – це різноманітні зовнішні форми вираження норм митного права, що встановлюють загальні правила поведінки суб'єктів у митній сфері.

Джерелом митного права може бути не будь-який правовий акт, а тільки той, який містить загальні правила щодо державної митної справи та її елементи. Митне право має як свою сферу регулювання, так і своє законодавство. Основним законом є Митний кодекс України, який прийнятий 13 березня 2012 р. Окремі міжнародно-правові норми знайшли своє відображення у законодавстві України з питань державної митної справи. Так, фундаментом чинного Митного кодексу України стала Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Київська конвенція, 1973 р.). при розробці УКТ ЗЕД (Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності) у якості міжнародного стандарту була використана Гармонізована система опису та кодування товарів, розроблена у 1983 р. Всесвітньою митною організацією. Многолітню практику застосування на територію України має Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП 1975 р.). процедура міжнародного транзиту, що регламентовані Конвенцією МДП, передбачає контроль перевізників та транспортних засобів,

оперативний обмін інформацією, застосування системи управління ризиками тощо. Таким чином, при вивченні митного права важливо звертати увагу як на норми національного законодавства, так й на положення міжнародних договорів та угод з питань регулювання зовнішньоторговельної діяльності.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Які принципи державної митної справи?
2. Охарактеризуйте принцип виключної юрисдикції України на її митній території.
3. Охарактеризуйте принцип законності та презумпції невинуватості.
4. Розкрийте зміст терміну «протекціонізм».
5. Наведіть приклади надання режиму найбільшого сприяння у світі.
6. Наведіть приклади міжнародних актів у сфері митної справи, які є джерелом митного права.

Лекція № 2

Тема

Поняття та структура митних правовідносин

План

1. Поняття та види митних правовідносин.
2. Структура та класифікація митних правовідносин.
3. Види суб'єктів митних правовідносин. Митна правосуб'єктність.
4. Суб'єкти наділені владними повноваженнями. Суб'єкти не наділені владними повноваженнями.
5. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти митних правовідносин.

Основний зміст

1. Поняття та види митних правовідносин.

У сфері впливу держави на відносини, що виникають у процесі переміщення через митний кордон України товарів, предметів,

транспортних засобів, виникають, змінюються та припиняються митні правовідносини. Учасники цих відносин виступають як конкретні носії прав та обов'язків, що встановлені митно-правовими нормами та забезпечені примусовою силою держави. Митно-правові норми є юридичною формою вияву і закріплення митних правовідносин. Суспільні відносини, що виникають з приводу переміщення товарів, предметів, транспортних засобів і врегульовані митно-правовими нормами та забезпечені примусовою силою держави, є митними правовідносинами. Слід уявити, що для митних правовідносин характерні наступні основні ознаки: нормативність; вільний і водночас державно-владний, наказовий характер; взаємозв'язок суб'єктів митних правовідносин завдяки наділення їх суб'єктивними правами і юридичними обов'язками; охорона від порушень засобами державного примусу.

2. Структура та класифікація митних правовідносин.

В юридичній літературі митні правовідносини класифікують за різними критеріями. Найбільш поширеною є наступна класифікація: первинні і вторинні; матеріальні та процесуальні; прості і складні. Первинні митні правовідносини безпосередньо пов'язані з фактом дотримання митних правил, тобто порядку переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів. Ці відносини виникають з моменту прийняття участі в операціях, пов'язаних із здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів. Вторинними митними правовідносинами слід вважати правовідносини, похідні від первинних. Наприклад, відносини, що виникли у зв'язку з виявленням під час проведення митного контролю порушення митних правил. Регулятивні митні правовідносини пов'язані з правомірним поведінкою суб'єктів і виникають в процесі обрання конкретного виду митного режиму, а також при митному оформленні. При сплаті податків і зборів поряд з митними правовідносинами виникають і податкові правовідносини. Охоронні – породжують необхідність застосування заходів державного примусу до суб'єктів і складаються при порушенні митних правил. У разі фіксації порушення

митних правил виникають ще й адміністративні правовідносини. Митні правовідносини виникають на основі матеріальних і процесуальних норм. У матеріальних нормах передбачається компетенція суб'єктів правовідносин, характеристика видів митного режиму і т. д. Процесуальні норми встановлюють, зокрема, порядок митного оформлення, організацію митного контролю тощо. Простими слід вважати ті митні правовідносини, в яких беруть участь дві сторони (посадова особа митниці, яка проводить митний огляд багажу і громадянин). Складні митні правовідносини виникають між великою кількістю суб'єктів. Наприклад, при використанні посередницьких послуг митного брокера фізичною особою. У цьому випадку виникають ще й цивільно-правові відносини. Крім того, митні правовідносини класифікують на загальні і конкретні, активні митні дії, пасивні митні дії, допоміжні митні дії.

3. Види суб'єктів митних правовідносин. Митна правосуб'єктність.

Суб'єктів митних правовідносин можна поділити на чотири групи:

1) суб'єктів митних правовідносин, що мають державно-владні повноваження у сфері митної справи, посадові особи митниці й інші державні органи та їх посадові особи, що мають повноваження у сфері митних відносин;

2) суб'єктів митних правовідносин – суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та фізичні особи, які переміщують товари, предмети, транспортні засоби через митний кордон України;

3) суб'єкти, які працюють у сфері митної справи на підставі дозвільних документів центрального органу виконавчої влади у галузі державної митної справи (нині – Державної митної служби України);

4) суб'єкти, що виконують допоміжну функцію для забезпечення сфери митних відносин, але є учасниками митних відносин відповідно до митно-правових норм.

До першої групи суб'єктів митних правовідносин належать фіскальні органи та їх посадові особи. Також до цієї групи слід віднести органи державної влади, що мають повноваження у сфері

митних відносин (наприклад, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України) та їх посадові особи.

Друга група суб'єктів митних правовідносин – це фізичні особи (громадяни України, особи без громадянства, іноземці, особи з подвійним громадянством), які переміщують через митний кордон товари, предмети, транспортні засоби. До цієї ж групи належать юридичні особи всіх форм власності, що переміщують товари, предмети, транспортні засоби. Суб'єкти господарювання, що ведуть зовнішньоекономічну діяльність.

Третя група – це суб'єкти митних правовідносин, які провадять підприємницьку діяльність у галузі державної митної справи і надають послуги декларування товарів, зберігання товарів під митним контролем, перевезення товарів під митним контролем, комплексні послуги, необхідні для переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон України. Також до цієї групи слід віднести діяльність власників магазину безмитної торгівлі, що ведеться на підставі дозволу. Можна виокремити суб'єктів митних правовідносин, які здійснюють підприємницьку діяльність у галузі митної справи: митний брокер, митний перевізник, утримувач складу тимчасового зберігання, власник митного складу, власник вантажного митного комплексу, автопорту, автотерміналу, магазину безмитної торгівлі. Діяльність у галузі державної митної справи допускається за умови проходження певних дозвільно-реєстраційних процедур.

Розглядаючи четверту групу, котру можна визначити як інших суб'єктів митних правовідносин, слід зазначити, що до цієї групи включають осіб, які допомагають у проведенні митного оформлення, провадженні у справах про порушення митних правил (перекладачі, поняті, експерти та ін.), а також осіб, які забезпечують виконання митних формальностей і вступають у митні відносини. До таких учасників слід зараховувати перевізників, фінансових гарантів, морських агентів. Таким чином до цієї групи можна зарахувати державні органи, підприємства, установи, організації, які не здійснюють переміщення через митний кордон України товарів, предметів, транспортних засобів і не мають державно-владних

повноважень у галузі державної митної справи, однак вступають у відносини пов'язані з митною діяльністю.

Об'єктами митних правовідносин є товари, які включають будь-яке рухоме майно, у тому числі валюту, валютні цінності, електричні, теплову, інші види енергії, предмети й транспортні засоби, за винятком транспортних засобів, що використовуються для міжнародних перевезень пасажирів і товарів. Структуру будь-яких правовідносин, крім суб'єктів і об'єктів, становлять суб'єктивні права і юридичні обов'язки їхніх учасників, що визначають юридичний зміст правового відношення, а саме міру дозволеного й належного, обумовленого нормами права. Його суб'єкти мають права й обов'язки, визначені Митним кодексом України.

4. Суб'єкти наділені владними повноваженнями. Суб'єкти не наділені владними повноваженнями.

Згідно теорії права суб'єкти правовідносин – це індивіди чи організації, які на підставі норм права можуть бути учасниками правовідносин, носіями суб'єктивних прав та обов'язків. Найбільш розповсюдженим є поділ суб'єктів митних правовідносин на дві групи: суб'єкти, які наділені державно-владними повноваженнями; суб'єкти, які не мають державно-владних повноважень. Відповідно до Конституції та законів України владними повноваженнями наділені державні органи, органи місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи, проте не всі їхні діяння, що порушують права, свободи та інтереси фізичних та юридичних осіб, належать до компетенції адміністративних судів. Здійснення владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень необхідно розуміти як реалізацію будь-яких владних повноважень у межах компетенції (діяльності) органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, що не відносяться до повноважень, пов'язаних із прийняттям законів та здійсненням правосуддя. Владними повноваженнями парламенту є повноваження приймати закони, а судом – здійснювати правосуддя. Поняття «суб'єкт владних повноважень», зазначене в КАС України, є загальним і застосовується в законодавстві з метою уникнення переліку таких суб'єктів, який не може бути вичерпним.

5. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти митних правовідносин.

Категорія «фізична особа» досить давно привертає увагу вчених, і міцно ввійшла в правовий обіг. Проте, в митному законодавстві найбільш використовуваним поняттям є «громадянин». У радянському митному праві застосовувалося, а в сучасному транспортному праві застосовується ще й поняття «пасажир». Однак вважаємо, що з усіх перерахованих вище синонімів найбільш прийнятними для митного права представляється категорія «фізична особа». Наведене можна обґрунтувати тим, що категорія «громадянин» рідко вживається в міжнародних угодах, а вони становлять значну частину джерел митного права. Тем не менш необхідно визначитися з поняттям «фізична особа». Згідно ст. 24 Цивільного кодексу України людина як учасник цивільних відносин вважається фізичною особою. Людиною ж вважається біологічна істота, та, яка має «природні», «вроджені», «не відчужені» права, які належати їй від народження, мають природний характер. Таким чином, людина вважатиметься фізичною особою, якщо вона вступила в правові зв'язки з державою.

Раніше, за часів СРСР у нормативно-правових актах використовувався термін «громадянин», який більшою мірою свідчив про державно-правовий статус особи, його відносини з державою. Тепер, ми включаємо в зміст фізичної особи й громадян України, і іноземців, і осіб без громадянства. МК України визначає поняття громадяни як – фізичні особи: громадяни України, іноземці, особи без громадянства. Розкриємо складові частини поняття «фізична особа» для того, щоб розуміти хто саме може користуватися правами, які надані для переміщення товарів через митний кордон. Згідно Закону України «Про громадянство України» громадянин України – особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України. Іноземець – особа, яка не перебуває в громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав. Особа без громадянства – особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином. Згідно статті 3 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» суб'єктами

такої діяльності можуть бути об'єднання фізичних, юридичних, фізичних і юридичних осіб, які не є юридичними особами згідно з законами України, але які мають постійне місцезнаходження на території України і яким цивільно-правовими законами України не заборонено здійснювати господарську діяльність. Іншими словами, говорячи про фізичних осіб як суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, слід зазначити, що такими вони визначаються з моменту набуття ними повної цивільної дієздатності згідно законодавства України, за умов їх постійного проживання в Україні та реєстрації особи як суб'єкта підприємницької діяльності, відповідно до Закону України від 15 травня 2003 р. «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців». Таким чином, у сфері митної справи фізичні особи, що зареєстровані в якості індивідуальних підприємців, прирівнюються до юридичних осіб. Це означає, що на них розповсюджується звичайний порядок митного оформлення, відсутність пільг при сплаті митних платежів.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Типологія митних правовідносин.
2. Якими є особливості митних правовідносин?
3. Яка структура митних правовідносин?
4. Хто є суб'єктом владних повноважень в митній справі?
5. Як співвідносяться поняття «громадянин» та «фізична особа» відповідно до МК України?

Лекція № 3

Тема

Митно-тарифне регулювання

План

1. Митний тариф України. Мито. Види мита. Ставки мита, їх різновиди та порядок установаження.
2. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності, структура та порядок ведення.
3. Митна вартість. Методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться (імпортуються) в Україну, та порядок їх застосування. Декларація митної вартості.

4. Контроль правильності визначення та коригування митної вартості.
5. Країна походження товару. Верифікація сертифікатів про походження товарів в Україні.

Основний зміст

1. Митний тариф України. Мито. Види мита. Ставки мита, їх різновиди та порядок установаження.

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності здійснюється в основному тарифними та нетарифними методами регулювання. Тарифні методи є основою економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Під ними розуміють сукупність економічних, організаційних і правових заходів, що здійснюються компетентними державними органами для ефективного регулювання ЗЕД.

Згідно з принципами Генеральної угоди з тарифів та торгівлі Світової організації торгівлі (ГАТТ/СОТ) митно-тарифна політика держави спрямована на регулювання зовнішньої торгівлі, захист внутрішнього ринку і стимулювання експорту. Митно-тарифні заходи як метод регулювання ЗЕД є елементом податкової системи, за допомогою якої держава може активно впливати на економічне життя країни. Заохочуючи або обмежуючи ввезення чи вивезення відповідних товарів, держава ставить у рівні економічні умови вітчизняних та іноземних товаровиробників, проводить певну економічну, науково-технічну, валютно-фінансову політику в сфері ЗЕД, спрямовує діяльність суб'єктів ЗЕД у загальнодержавних інтересах. Основним елементом системи митно-тарифного регулювання є митний тариф, мито, митна вартість товару, країна його походження, визначення коду товару за Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД).

Митний тариф України – це систематизований згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності перелік ставок ввізного мита, яке справляється з товарів, що ввозяться на митну територію України (див.: Закон України «Про Митний тариф України» від 04.06.2020 р. № 674). Товарною номенклатурою Митного тарифу України є Українська класифікація

товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), яка базується на Гармонізованій системі опису та кодування товарів. Гармонізованою системою опису та кодування товарів визнається міжнародна номенклатура товарів, розроблена Всесвітньою митною організацією. Закон України «Про митний тариф України» 2020 р. базується на гармонізованій системі.

Відповідно до Митного кодексу України, мито – це загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України та Митним кодексом України, який нараховується та сплачується відповідно до Митного кодексу України, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

В Україні застосовуються такі види мита: 1) ввізне мито; 2) вивізне мито; 3) сезонне мито; 4) особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпорتنний збір.

Ввізне мито встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України. Встановлення нових та зміна діючих ставок ввізного мита, визначених Митним тарифом України, здійснюються Верховною Радою України шляхом прийняття певних законів України. Вивізне (експортне) мито нараховується на товари та інші предмети при їх вивезенні за межі митної території України згідно наступних законів України: «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» від 10.09.1999 р. № 1033-XIV; «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину» від 7.05.1996 р. № 180/96-ВР; «Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів» від 24.10.2002 р. № 216-IV; Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням» від 13.12.2006 р. № 441-V. Сезонне мито встановлюється законом на окремі товари на строк не менше 60 та не більше 120 послідовних календарних днів з дня встановлення сезонного мита. Платниками мита є особи, які ввозить товари на митну територію України чи вивозить товари з митної території України.

Об'єктами оподаткування митом є товари, митна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро, що ввозяться на митну територію

України або вивозяться за межі митної території України. Слід зазначити, що в Україні застосовуються такі види ставок мита: 1) адвалорна – у відсотках до встановленої бази оподаткування; 2) специфічна – у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування; 3) комбінована, що складається з адвалорної та специфічної ставок мита.

2. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності, структура та порядок ведення.

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) складається на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів та затверджується законом про Митний тариф України. Структура десятизнакового цифрового кодового позначення товарів в УКТЗЕД включає код групи (перші два знаки), товарної позиції (перші чотири знаки), товарної підпозиції (перші шість знаків), товарної категорії (перші вісім знаків), товарної підкатегорії (десять знаків).

Ведення УКТ ЗЕД здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Ведення УКТ ЗЕД передбачає: 1) відстеження та облік змін і доповнень до Гармонізованої системи опису та кодування товарів, пояснень та інших рішень щодо її тлумачення, що приймаються Всесвітньою митною організацією; 2) підготовку пропозицій щодо внесення змін до УКТ ЗЕД; 3) деталізацію УКТ ЗЕД на національному рівні та введення додаткових одиниць виміру; 4) забезпечення однакового застосування всіма митними органами правил класифікації товарів; 5) прийняття рішень щодо класифікації та кодування товарів в УКТ ЗЕД у складних випадках; 6) розроблення пояснень і рекомендацій до УКТ ЗЕД та забезпечення їх опублікування; 7) своєчасне ознайомлення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з рішеннями та інформацією (крім тих, що є конфіденційними) щодо питань класифікації товарів та про застосування УКТ ЗЕД; 8) здійснення інших функцій, необхідних для ведення УКТ ЗЕД.

3. Митна вартість. Методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться (імпортуються) в Україну, та порядок їх застосування. Декларація митної вартості.

Базою для оподаткування є митна вартість. Митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари. Заявлення митної вартості товарів здійснюється декларантом або уповноваженою ним особою під час декларування товарів.

Визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України, здійснюється шляхом застосування наступних методів: за ціною угоди щодо товарів, які імпортуються (метод 1); за ціною угоди щодо ідентичних товарів (метод 2); за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів (метод 3); на основі віднімання вартості (метод 4); на основі додавання вартості (метод 5); резервного (метод 6). Відомості про митну вартість товарів використовуються для: 1) нарахування митних платежів; 2) застосування інших заходів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України; 3) ведення митної статистики; 4) розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

У випадках, передбачених Митним кодексом України, одночасно з митною декларацією декларант подає митному органу документи, що підтверджують заявлену митну вартість товарів і обраний метод її визначення. Документами, які підтверджують митну вартість товарів, є: 1) декларація митної вартості, що подається у випадках, визначених у ч. 5 і 6 ст. 52 МКУ, та документи, що підтверджують числові значення складових митної вартості, на підставі яких проводився розрахунок митної вартості; 2) зовнішньоекономічний договір (контракт) або документ, який його замінює, та додатки до нього у разі їх наявності; 3) рахунок-фактура (інвойс) або рахунок-проформа (якщо товар не є об'єктом купівлі-продажу); 4) якщо рахунок сплачено, – банківські платіжні документи, що стосуються оцінюваного товару; 5) за наявності – інші платіжні та/або бухгалтерські документи, що підтверджують вартість товару та містять реквізити, необхідні для ідентифікації

ввезеного товару; 6) транспортні (перевізні) документи, якщо за умовами поставки витрати на транспортування не включені у вартість товару, а також документи, що містять відомості про вартість перевезення оцінюваних товарів; 7) ліцензія на імпорт товару, якщо імпорт товару підлягає ліцензуванню; 8) якщо здійснювалося страхування, – страхові документи, а також документи, що містять відомості про вартість страхування.

Декларація митної вартості є документом, що підтверджує заявлену митну вартість. У декларації митної вартості наводяться відомості про метод визначення митної вартості товарів, числове значення митної вартості товарів та її складових, умови зовнішньоекономічного договору, що мають відношення до визначення митної вартості товарів, та надані документи, що підтверджують зазначене.

4. Контроль правильності визначення та коригування митної вартості.

Контроль правильності визначення митної вартості товарів здійснюється митним органом під час проведення митного контролю і митного оформлення шляхом перевірки числового значення заявленої митної вартості. Контроль правильності визначення митної вартості товарів за основним методом – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту (вартість операції), здійснюється митним органом шляхом перевірки розрахунку, здійсненого декларантом, за відсутності застережень щодо застосування цього методу, визначених у ч. 1 ст. 58 МКУ. За результатами здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів митний орган визнає заявлену декларантом або уповноваженою ним особою митну вартість чи приймає письмове рішення про її коригування відповідно до положень ст. 55 МКУ.

Митний орган з метою здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів має право: 1) упевнитися в достовірності або точності будь-якої заяви, документа чи розрахунку, поданих для цілей визначення митної вартості; 2) у випадках, встановлених МКУ, письмово запитувати від декларанта

або уповноваженої ним особи встановлені ст. 53 МКУ додаткові документи та відомості, якщо це необхідно для прийняття рішення про визнання заявленої митної вартості; 3) у випадках, встановлених МКУ, здійснювати коригування заявленої митної вартості товарів; 4) проводити в порядку, визначеному ст.ст. 345–354 МКУ, перевірки правильності визначення митної вартості товарів після їх випуску; 5) звертатися до митних органів інших країн із запитом щодо надання відомостей, необхідних для підтвердження достовірності заявленої митної вартості; 6) застосовувати інші передбачені МКУ форми митного контролю. Рішення про коригування заявленої митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України з помещенням у митний режим імпорту, приймається митним органом у письмовій формі під час здійснення контролю правильності визначення митної вартості цих товарів як до, так і після їх випуску, якщо митним органом у випадках, передбачених ч. 6 ст. 54 МКУ, виявлено, що заявлено неповні та/або недостовірні відомості про митну вартість товарів, у т.ч. невірно визначено митну вартість товарів.

5. Країна походження товару. Верифікація сертифікатів про походження товарів в Україні.

Країна походження товару визначається з метою оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, заборон та/або обмежень щодо переміщення через митний кордон України, а також забезпечення обліку цих товарів у статистиці зовнішньої торгівлі.

Країною походження товару вважається країна, в якій товар був повністю вироблений або підданий достатній переробці відповідно до критеріїв, встановлених МКУ. Під країною походження товару можуть розумітися група країн, митні союзи країн, регіон чи частина країни, якщо є необхідність їх виділення з метою визначення походження товару. Для цілей визначення країни походження товару не враховується походження енергії, машин та інструментів, що використовуються для його виробництва або переробки. Приладдя, запасні частини та інструменти, вико-

ристовувані в машинах, пристроях, агрегатах або транспортних засобах, вважаються такими, що походять з тієї самої країни, що і ці машини, пристрої, агрегати або транспортні засоби, за умови їх ввезення та продажу разом із зазначеними машинами, пристроями, агрегатами або транспортними засобами і відповідності їх комплектації та кількості звичайно використовуваним приладдям, запасним частинам та інструментам. Країна походження товару заявляється (декларується) митному органу шляхом зазначення назви країни походження товару та відомостей про документи, що підтверджують походження товару, у митній декларації. Порядок верифікації (перевірки достовірності) сертифікатів і декларацій про походження товару з України затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. № 1029. Верифікація (перевірка достовірності) здійснюється за дорученням Держмитслужби митницею, у зоні діяльності якої перебуває уповноважений орган, що видав сертифікат, або підприємство – виробник та/або експортер товару, яке оформило декларацію. Якщо експортер не є виробником товару, до верифікації (перевірки достовірності) залучається митниця, у зоні діяльності якої розміщено виробництво товару. Верифікація (перевірка достовірності) здійснюється з метою визначення автентичності (справжності) сертифіката і декларації та достовірності відомостей, що містяться в них, шляхом: 1) отримання від уповноваженого органу підтвердження видачі сертифіката або від підприємства – виробника та/або експортера товару – підтвердження оформлення декларації; 2) перевірки відповідності інформації, зазначеної у сертифікаті або декларації, інформації, наданій митниці уповноваженим органом або підприємством – виробником та/або експортером товару; 3) проведення в разі потреби в установленому порядку експертизи бланка сертифіката, відбитка печатки та підпису відповідної посадової особи уповноваженого органу.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Що таке мито? Які є види мита?
2. Яким є значення коду товару для митних цілей?

3. Якими є цілі визначення митної вартості товару?
4. Що розуміється під країною походження товару?
5. Які цілі визначення країни походження товару?

Лекція № 4

Тема

Основні та завершуючі митні режими

План

1. Поняття, вибір та зміна митних режимів.
2. Митний режим імпорту (випуску для вільного обігу).
3. Митний режим експорту (остаточного вивезення).
4. Митний режим транзиту.
5. Митний режим реімпорту.
6. Митний режим реекспорту.
7. Митні режими знищення або руйнування та відмови на користь держави

Основний зміст

1. Поняття, вибір та зміна митних режимів.

В системі митного права одним з основних інститутів виступає інститут митного режиму. Митний режим – це комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення (п. 25 ст. 4 МКУ). Декларант має право обрати митний режим, у який він бажає помістити товари, з дотриманням умов такого режиму та у порядку, що визначені МКУ.

З метою застосування законодавства України з питань митної справи запроваджуються такі митні режими: 1) імпорт (випуск для вільного обігу); 2) реімпорт; 3) експорт (остаточне вивезення); 4) реекспорт; 5) транзит; 6) тимчасове ввезення; 7) тимчасове вивезення; 8) митний склад; 9) вільна митна зона; 10) безмитна торгівля; 11) переробка на митній території; 12) переробка за межами митної території; 13) знищення або руйнування; 14) відмова на користь держави. Митні режими встановлюються виключно

Митним кодексом України. Поміщення товарів у митний режим здійснюється шляхом їх декларування та виконання митних формальностей, передбачених МК України. Митний режим, у який поміщено товари, може бути змінено на інший, обраний декларантом відповідно до частини першої цієї статті, за умови дотримання заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, встановлених відповідно до закону для товарів, що поміщуються у такий інший митний режим.

2. Митний режим імпорту (випуску для вільного обігу).

Імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України.

Ввезення товарів на митну територію України в режимі імпорту передбачає виконання декларантом певних умов, передбачених ст. 75 МКУ. Основними з них є сплата митних платежів (а саме: ввізного мита за ставками Митного тарифу України, чинними на день оформлення митної декларації, ПДВ та акцизного податку відповідно до Податкового кодексу України), а також застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Для поміщення товарів у митний режим імпорту особа, на яку покладається дотримання вимог митного режиму, повинна: 1) подати митному органу, що здійснює випуск товарів, документи на такі товари; 2) сплатити митні платежі, якими відповідно до законів України обкладаються товари під час ввезення на митну територію України в режимі імпорту; 3) виконати встановлені відповідно до закону вимоги щодо заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Митний режим імпорту може бути застосований до товарів, що надходять на митну територію України, та до товарів, що зберігаються під митним контролем або поміщені в інший митний режим, а також до продуктів переробки товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території.

3. Митний режим експорту (остаточного вивезення).

Експорт (остаточне вивезення) – це митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення. Вивезення товарів з митної території України в режимі експорту передбачає виконання декларантом умов визначених у ст. 83 МКУ. Особливістю використання митного режиму експорту є: по-перше, застосування для вивезення товарів, що мають статус українських; по-друге, цей режим є безстроковим, тобто у особи відсутні зобов'язання з ввезення товарів або розміщення у інший митний режим; по-третє, законодавцем передбачена сплата вивізного мита на деякі товари, насамперед, сировину (нафта, нафтопродукти тощо). На відміну від режиму імпорту при експорті заохочується вивезення товарів (насамперед, високотехнологічних), що передбачає збільшення ринку збуту української продукції. Вчетверте, дотримання нетарифних обмежень (квотування, ліцензування, дозвіл). Умови поміщення товарів у митний режим експорту.

Для поміщення товарів у митний режим експорту особа, на яку покладається дотримання вимог митного режиму, повинна: 1) подати митному органу, що здійснює випуск товарів у митному режимі експорту, документи на такі товари; 2) сплатити митні платежі, якими відповідно до закону обкладаються товари під час вивезення за межі митної території України у митному режимі експорту; 3) виконати вимоги щодо застосування передбачених законом заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; 4) у випадках, встановлених законодавством, подати митному органу дозвіл на проведення зовнішньоекономічної операції з вивезення товарів у третю країну (реекспорт).

4. Митний режим транзиту.

Транзит – це митний режим, відповідно до якого товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома митними органами України або в межах зони діяльності одного митного органу без будь-якого використання цих товарів, без сплати митних платежів та без

застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Товари, транспортні засоби комерційного призначення, що переміщуються у митному режимі транзиту, повинні: 1) перебувати у незмінному стані, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування і зберігання; 2) не використовуватися з жодною іншою метою, крім транзиту; 3) бути доставленими у митний орган призначення до закінчення строку, визначеного ст. 95 МКУ, а в разі поміщення товарів на підставі документа, зазначеного у ч. 6 ст. 94 МКУ, – до закінчення строку, визначеного відповідно до законодавства, яке встановлює основні засади організації та здійснення режиму спільного транзиту товарів; 4) мати неушкоджені засоби забезпечення ідентифікації у разі їх застосування.

Транспортні засоби комерційного призначення, поміщені у митний режим транзиту, можуть піддаватися операціям з технічного обслуговування та ремонту, потреба в яких виникла під час перебування їх на митній території України. За умови забезпечення ідентифікації товарів, що переміщуються у режимі транзиту, та дотримання інших вимог, встановлених цим Кодексом, допускається перевезення зазначених товарів транспортним засобом, який здійснює перевезення в межах митної території України товарів, які не перебувають під митним контролем. Іноземні товари, поміщені у митний режим транзиту, зберігають статус іноземних товарів. Українські товари, поміщені у митний режим транзиту, зберігають статус українських товарів. Митний режим транзиту завершується вивезенням товарів, транспортних засобів комерційного призначення, поміщених у цей митний режим, за межі митної території України. Таке вивезення здійснюється під контролем митного органу призначення.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про транзит вантажів» свобода транзиту вантажів забезпечується шляхом звільнення від сплати будь-яких інших платежів, крім єдиного збору, що справляється у пунктах пропуску через державний кордон України. Єдиний збір сплачується відповідно до Закону України «Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через

державний кордон України», за ставками, визначеними в ст. 5 цього Закону, та в порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон» від 24.10.2002 № 1569.

5. Митний режим реімпорту.

Реімпорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були вивезені або оформлені для вивезення за межі митної території України, випускаються у вільний обіг на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, встановлених законами України на імпорту цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Для поміщення товарів у митний режим реімпорту особа, на яку покладається обов'язок щодо дотримання вимог митного режиму, повинна: 1) ввезти товари на митну територію України не пізніше, ніж у встановлений законодавством строк після їх вивезення за межі митної території України; 2) подати митному органу, що здійснює випуск товарів у митному режимі реімпорту, документи на такі товари; 3) надати митному органу документи та відомості, необхідні для ідентифікації товарів, що реімпортуються.

Українські товари, поміщені у митний режим реімпорту, зберігають статус українських товарів.

Іноземні товари, що реімпортуються згідно з пунктом 3 частини другої статті 78 цього Кодексу, після поміщення у митний режим реімпорту набувають статусу українських товарів. Підтвердженням українського статусу товарів, зазначених у частині другій цієї статті, є митна декларація, за якою ці товари випущено у вільний обіг.

Після поміщення у митний режим реімпорту товарів згідно з п. 3 ч. 2 ст. 78 МКУ суми вивізного мита, сплачені при експорті цих товарів, повертаються особам, які їх сплачували, або їх правонаступникам, у порядку, передбаченому МКУ.

Акцизний податок і податок на додану вартість при поміщенні товарів згідно з п. 3 ч. 2 ст. 78 МКУ у митний режим реімпорту справляються відповідно до Податкового кодексу України.

6. Митний режим реекспорту.

Реекспорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Митний режим реекспорту може бути застосований до товарів, які при ввезенні на митну територію України мали статус іноземних та: 1) після ввезення на митну територію України перебували під митним контролем та не були поміщені у митний режим (у т. ч. у зв'язку з обмеженнями чи заборонами щодо ввезення таких товарів на митну територію України); 2) були поміщені у митний режим тимчасового ввезення та вивозяться за межі митної території України у тому самому стані, в якому вони були ввезені на митну територію України, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування та зберігання, а також змін, що допускаються у разі використання таких товарів у митному режимі тимчасового ввезення; 3) були поміщені у митний режим переробки на митній території та вивозяться за межі митної території України у тому самому стані, в якому вони були ввезені на митну територію України, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування та зберігання, або у вигляді продуктів їх переробки; 4) були поміщені у митний режим митного складу та вивозяться за межі митної території України у тому самому стані, в якому вони були ввезені на митну територію України, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування та зберігання; 5) були поміщені у митний режим імпорту і повертаються нерезиденту – стороні зовнішньоекономічного договору, згідно з яким ці товари поміщувалися у цей режим, у зв'язку з невиконанням (неналежним виконанням) умов цього договору або з інших обставин, що перешкоджають його виконанню, якщо ці товари: а) вивозяться протягом шести місяців з дати поміщення їх у митний режим імпорту; б) перебувають у тому самому стані, в якому вони були ввезені на митну територію України, крім природних змін їх якісних та/або кількісних

характеристик за нормальних умов транспортування, зберігання та використання (експлуатації), внаслідок якої були виявлені недоліки, що спричинили реекспорт товарів; б) визнані помилково ввезеними на митну територію України.

Ці товари можуть бути також поміщені у митний режим реекспорту, якщо: 1) під час перебування таких товарів на митній території України вони піддавалися операціям, необхідним для їх збереження, а також технічному обслуговуванню чи ремонту, необхідність у яких виникла під час перебування на митній території України; 2) стан таких товарів змінився внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику; 3) у митний режим реекспорту поміщується лише частина товарів, раніше ввезених на митну територію України.

У митний режим реекспорту також поміщуються товари, що перебували у митному режимі вільної митної зони, безмитної торгівлі та вивозяться за межі митної території України.

У випадках, встановлених законодавством, подати митному органу дозвіл, який надає Міністерство економічного розвитку і торгівлі України на проведення зовнішньоекономічної операції з реекспорту цих товарів (Положення про порядок оформлення та видачі Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України дозволів на реекспорт товарів іноземного походження та товарів українського походження затверджене наказом Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 10.02.2004 р. № 52).

7. Митні режими знищення або руйнування та відмови на користь держави.

Знищення або руйнування – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари під митним контролем знищуються або приводяться у стан, який виключає можливість їх використання, з умовним повним звільненням від оподаткування митними плате-

жами, установленими на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Знищення або руйнування товарів допускається з письмового дозволу митного органу за заявою власника товарів чи уповноваженої ним особи.

Дозвіл на поміщення товарів у митний режим знищення або руйнування видається митним органом, якщо власником чи уповноваженою ним особою: 1) укладено договір на знищення (руйнування) товарів з підприємством, уповноваженим відповідно до законодавства України на знищення (руйнування) відповідних категорій товарів; 2) отримано дозволу на знищення (руйнування) товарів від державних органів, до повноважень яких належить контроль за переміщенням таких товарів.

Відмова на користь держави – це митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від іноземних товарів на користь держави без будь-яких умов на свою користь. У митний режим відмови на користь держави поміщуються іноземні товари. Відмова від товарів на користь держави здійснюється за відповідною письмовою заявою власника цих товарів та з дозволу митного органу. Кабінет Міністрів України визначає перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави (постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 427). Іноземні товари поміщуються у митний режим відмови на користь держави із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Який порядок обрання та зміни митного режиму?
2. Документи, які супроводжують застосування митних режимів та є необхідними під час правової реалізації митних режимів?
3. Яким є порядок оподаткування товарів у залежності від обраного митного режиму?

Лекція № 5

Тема

Економічні митні режими

План

1. Митний режим тимчасового ввезення.
2. Митний режим тимчасового вивезення.
3. Митний режим митний склад.
4. Митний режим безмитна торгівля.
5. Митний режим вільна митна зона.
6. Митний режими переробки на митній території.
7. Митний режим переробки за межами митної території.

Основний зміст

1. Митний режим тимчасового ввезення.

Тимчасове ввезення – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання.

Для поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення особа, відповідальна за дотримання митного режиму, повинна:

- 1) подати митному органу, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у режимі тимчасового ввезення, документи на такі товари, транспортні засоби, що підтверджують мету їх тимчасового ввезення;
- 2) у випадках, передбачених законодавством, надати митному органу зобов'язання про реекспорт товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які тимчасово ввозяться, у строки, встановлені митним органом;
- 3) подати митному органу дозвіл відповідного компетентного органу на тимчасове ввезення товарів, якщо отримання такого дозволу передбачено законодавством;
- 4) сплатити митні платежі відповідно до ст. 106 МКУ або забезпечити виконання зобов'язання із сплати митних платежів відповідно до розділу X МКУ.

Строк тимчасового ввезення товарів встановлюється митним органом у кожному конкретному випадку, але не повинен перевищувати трьох років з дати поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення. На підставі норм Конвенції про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 р.) Митний кодекс України встановлює можливість застосовувати зазначений митний режим до двох груп товарів: з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами, та з частковим звільненням від оподаткування митними платежами. До першої групи товарів (див. Додатки В.1 – В.9, С і D до Конвенції про тимчасове ввезення), наприклад, відносяться товари, призначені для показу чи використання на виставках, ярмарках, зустрічах та подібних заходах; професійне устаткування (для преси, радіо- і телепередач); контейнери, упаковка, зразки та товари, які ввозяться з навчальною, науковою чи культурною метою тощо. До другої групи товарів, які можуть бути поміщені у митний режим тимчасового ввезення з частковим звільненням від оподаткування митними платежами, належать всі інші товари (за винятком підакцизних).

2. Митний режим тимчасового вивезення.

Тимчасове вивезення – це митний режим, відповідно до якого українські товари або транспортні засоби комерційного призначення вивозяться за межі митної території України з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реімпорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання.

Строк тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення встановлюється митним органом у кожному конкретному випадку, але не повинен перевищувати трьох років з дати поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у зазначений митний режим.

Для поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим тимчасового вивезення особа, відповідальна за дотримання митного режиму, повинна: 1) подати

митному органу, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у режимі тимчасового вивезення, документи на такі товари, транспортні засоби, що підтверджують мету їх тимчасового вивезення; 2) у випадках, передбачених законодавством, надати митному органу зобов'язання про реімпорт товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які тимчасово вивозяться, у строки, встановлені митним органом; 3) подати митному органу дозвіл відповідного компетентного органу на тимчасове вивезення товарів, якщо отримання такого дозволу передбачено законодавством.

3. Митний режим митний склад.

Митний склад – це митний режим, відповідно до якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем із умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Строк зберігання товарів у митному режимі митного складу не може перевищувати 1095 днів від дня поміщення цих товарів у зазначений митний режим. Є певна категорія товарів, які не можуть бути поміщені у режим митного складу, це, наприклад, заборонені до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України, строк придатності для споживання або використання яких закінчився, гуманітарна допомога, живі тварини, електроенергія, що переміщується лініями електропередачі. Для поміщення товарів у митний режим митного складу митного органу подаються митна декларація, товарно-транспортний документ на перевезення та рахунок (інвойс) або інший документ, який визначає вартість товару. Товари, що поміщуються у митний режим митного складу, декларуються митному органу утримувачем митного складу.

4. Митний режим безмитна торгівля.

Безмитна торгівля – це митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску (пунктах

контролю) через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт та експорт таких товарів, та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також без проведення заходів офіційного контролю.

У митний режим безмитної торгівлі поміщуються іноземні та українські товари, які ввозяться з-за меж митної території України або вивозяться з митної території України. У митний режим безмитної торгівлі поміщуються будь-які товари, крім товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України і транзиту через територію України, товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога, живих тварин. Іноземні товари поміщуються у митний режим безмитної торгівлі з умовним звільненням від оподаткування митними платежами.

Поміщення українських товарів у митний режим безмитної торгівлі для цілей оподаткування вважається експортом цих товарів. Поміщення товарів у митний режим безмитної торгівлі, а також зміна цього митного режиму здійснюється митним органом, у зоні діяльності якого розташований відповідний магазин безмитної торгівлі.

Для розміщення товарів у митний режим безмитна торгівля у пунктах пропуску через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, а також на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси функціонують магазини безмитної торгівлі, які призначені для реалізації товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі (див.: Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку подання та розгляду заяв, надання, зупинення дії, анулювання дозволів на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі та форми Заяви на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі» від 08.06.2012 р. № 692; «Про затвердження Правил продажу товарів магазинами безмитної торгівлі» від 17.07.2003 р. № 1089).

5. Митний режим вільна митна зона.

Вільна митна зона – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а українські товари ввозяться на територію вільної митної зони із оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання.

Особливістю цього режиму є те, що товари можуть перебувати в митному режимі вільної митної зони на території вільної митної зони протягом усього часу функціонування відповідної вільної митної зони. Вільні митні зони можуть бути комерційного, сервісного та промислового типів.

Метою створення спеціальних (вільних) економічних зон є залучення іноземних інвестицій та сприяння їм, активізація спільно з іноземними інвесторами підприємницької діяльності для нарощування експорту товарів і послуг, поставок на внутрішній ринок високоякісної продукції та послуг, залучення і впровадження нових технологій, ринкових методів господарювання, розвитку інфраструктури ринку, поліпшення використання природних і трудових ресурсів, прискорення соціально-економічного розвитку України (див.: Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13.10.1992 р.). Порядок відкриття та експлуатації вільної митної зони комерційного або сервісного типу, а також правила провадження діяльності з відкриття та експлуатації вільної митної зони комерційного або сервісного типу визначаються Наказом Міністерства Фінансів України від 30.05.2012 р. № 633.

Поміщення українських товарів у митний режим вільної митної зони для цілей оподаткування вважається експортом цих товарів. Іноземні товари, що ввозяться на територію вільної митної зони, допускаються на зазначену територію з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами.

6. Митний режим переробки на митній території.

Переробка на митній території – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови подальшого реекспорту продуктів переробки. Строк переробки товарів на митній території України встановлюється митним органом у кожному випадку під час видачі дозволу підприємству, виходячи з тривалості процесу переробки товарів та розпорядження продуктами їх переробки. Зазначений строк обчислюється, починаючи з дня завершення митного оформлення митним органом іноземних товарів для переробки. За заявою підприємства, якому видано дозвіл на переробку товарів, з причин, підтверджених документально, строк переробки товарів на митній території України продовжується зазначеним органом, але загальний строк переробки не може перевищувати 365 днів, крім випадків, передбачених ч.ч. 2 і 3 ст. 151 МКУ. Поміщення товарів у митний режим переробки на митній території допускається з письмового дозволу митного органу за заявою власника цих товарів або уповноваженої ним особи.

7. Митний режим переробки за межами митної території

Переробка за межами митної території – це митний режим, відповідно до якого українські товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці за межами митної території України без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови повернення цих товарів або продуктів їх переробки на митну територію України у митному режимі імпорту.

Законодавством визначено певні продукти переробки, які підлягають обов'язковому поверненню на митну територію України і випуску у вільний обіг (див.: Перелік продуктів переробки та товарів, поміщених у митний режим переробки за межами митної території, продукти переробки яких підлягають обов'язковому поверненню на митну територію України і випуску у вільний

обіг, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 4.12.2013 р. № 879).

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Якими документами супроводжується застосування митних режимів та які документи є необхідними під час правової реалізації митних режимів?
2. Яким є порядок оподаткування товарів у залежності від обраного митного режиму?
3. Яким є порядок реалізації товарів у магазинах безмитної торгівлі?
4. Хто може бути власником митних складів та яким є їх правове положення?

Лекція № 6

Тема

Митне оформлення та митне декларування

План

1. Поняття та форма митного декларування.
2. Правовий статус декларанта, митний брокер.
3. Митна декларація та її види.
4. Поняття, місце та строки здійснення митного оформлення.
5. Оскарження рішень митних органів.
6. Інформування з питань митної справи.

Основний зміст

1. Поняття та форма митного декларування.

Митне оформлення розпочинається з моменту подання митному органу декларантом або уповноваженою ним особою митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та документів, необхідних для митного оформлення, а в разі електронного декларування – з моменту отримання митним органом від декларанта або уповноваженої ним особи електронної митної декларації або електронного документа, який відповідно до законодавства замінює митну декларацію. Декларування здійс-

нюється шляхом заявлення за встановленою формою (письмовою, усною, шляхом вчинення дій) точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення. При застосуванні письмової форми декларування можуть використовуватися як електронні документи, так і документи на паперовому носії або їх електронні (скановані) копії, засвідчені електронним цифровим підписом декларанта або уповноваженої ним особи. Електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках, а також електронних (сканованих) копій паперових документів, засвідчених електронним цифровим підписом декларанта або уповноваженої ним особи. Декларантами мають право виступати: 1) при переміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України або при зміні митного режиму щодо товарів на підставі зовнішньоекономічного договору, укладеного резидентом, – резидент, яким або від імені якого укладено цей договір; 2) в інших випадках – особа, яка відповідно до законодавства України має право вчиняти щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення юридично значущі дії від свого імені.

2. Правовий статус декларанта, митний брокер.

Декларантами можуть бути тільки резиденти, крім випадків переміщення через митний кордон України: 1) громадянами – особистих речей, транспортних засобів особистого користування та інших товарів для особистих, сімейних чи інших потреб, не пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності; 2) особами, які мають пільги згідно із ст.ст. 383–386, 388, 389, 391, 392 МКУ, – товарів, у зв'язку із ввезенням яких на митну територію України та вивезенням їх за межі цієї території такі пільги надаються; 3) представництвами іноземних фірм – товарів, що не підлягають відчуженню та призначені для службового користування цих представництв при декларуванні у митні режими тимчасового ввезення, реекспорту, транзиту, а також імпорту щодо товарів,

ввезених для власних потреб таких представництв; 4) іноземними перевізниками – товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються територією України прохідним транзитом; 5) інших випадків, коли відповідно до законодавства України нерезидент має право розпоряджатися товарами на митній території України. Підприємства можуть бути декларантами, за умови перебування їх на обліку в митних органах України. Громадяни можуть бути декларантами після досягнення ними 16-річного віку. Декларант може здійснювати декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення самостійно або уповноважувати інших осіб на здійснення декларування від свого імені. Декларування товарів, що належать громадянам, може здійснюватися цими громадянами або іншими громадянами, уповноваженими на це власниками зазначених товарів нотаріально посвідченими дорученнями.

Декларант зобов'язаний: 1) здійснити декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до порядку, встановленого МКУ; 2) на вимогу митного органу пред'явити товари, транспортні засоби комерційного призначення для митного контролю і митного оформлення; 3) надати митному органу передбачені законодавством документи і відомості, необхідні для виконання митних формальностей; 4) у випадках, визначених МКУ та Податковим кодексом України, сплатити митні платежі або забезпечити їх сплату відповідно до розділу X МКУ; 5) у випадках, визначених МКУ та іншими законами України, сплатити інші платежі, контроль за справлянням яких покладено на митні органи.

3. Митна декларація та її види.

Під *митною декларацією*, заповненою у звичайному порядку, розуміється митна декларація, що містить обсяг відомостей (даних), достатній для завершення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у заявлений митний режим. Оформлення митним органом митної декларації, заповненої у звичайному порядку, є випуском товарів у заявлений митний режим. За рішенням митного органу митне оформлення та

випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до митного режиму експорту може здійснюватися без їх пред'явлення митному органу, якому подано митну декларацію, заповнену у звичайному порядку. Рішення про можливість випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення без їх пред'явлення митному органу або про необхідність такого пред'явлення приймається митним органом на основі результатів аналізу ризиків у строк не більше чотирьох робочих годин з моменту прийняття митної декларації, заповненої у звичайному порядку відповідно до митного режиму експорту.

Попередня митна декларація (інший документ, що може використовуватися замість митної декларації відповідно до ст. 94 МКУ) подається до ввезення в Україну товарів, транспортних засобів комерційного призначення (у тому числі з метою транзиту) або після їх ввезення, якщо ці товари, транспортні засоби перебувають на території пункту пропуску через державний кордон України. Якщо декларант або уповноважена ним особа не володіє точними відомостями про характеристики товарів, необхідні для заповнення митної декларації у звичайному порядку, вона може подати митному органу *тимчасову митну декларацію* на такі товари за умови, що вона містить дані, достатні для поміщення їх у заявлений митний режим, та під зобов'язання про подання додаткової декларації у строк не більше 45 днів з дати оформлення тимчасової митної декларації.

Періодична митна декларація може подаватися на регулярне переміщення через митний кордон України товарів однією і тією ж особою на одних і тих же умовах та підставах протягом не більше 180 днів та під зобов'язання про подання додаткової декларації на товари, переміщені за періодичною митною декларацією протягом попереднього календарного місяця, у порядку та на умовах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Спрощена митна декларація використовується для декларування та випуску в заявлений митний режим товарів, декларантом яких є підприємство, яке отримало авторизацію АЕО-С і має дозвіл на застосування спеціального спрощення «процедура спрощеного декларування». У разі подання відповідно до ст.ст. 259–260–1

МКУ попередньої, тимчасової, спрощеної або періодичної митної декларації декларант або уповноважена ним особа повинні протягом строків, визначених відповідно до МКУ, подати митному органу *додаткову декларацію*, яка містить точні відомості про товари, задекларовані за попередньою, тимчасовою, спрощеною або періодичною митною декларацією, що подавалися б у разі декларування цих товарів за митною декларацією, заповненою у звичайному порядку.

4. Поняття, місце та строки здійснення митного оформлення.

Митне оформлення – виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Метою митного оформлення є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів.

Митне оформлення здійснюється в місцях розташування відповідних підрозділів митних органів протягом робочого часу, встановленого для цих органів. У випадках, що визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, митні формальності, які виконуються автоматизованою системою митного оформлення в автоматичному режимі, здійснюються цілодобово. Митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення здійснюється в будь-якому митному органі з пред'явленням їх цьому органу, якщо інше не передбачено МКУ.

5. Оскарження рішень митних органів.

Кожна особа має право оскаржити рішення, дії або бездіяльність митних органів, їх посадових осіб та інших працівників, якщо вважає, що цими рішеннями, діями або бездіяльністю порушено її права, свободи чи інтереси.

Предметом оскарження є: 1) рішення – окремі акти, якими митні органи або їх посадові особи приймають рішення з питань,

передбачених законодавством України з питань митної справи, а також задовольняють скарги, заяви, клопотання конкретних фізичних чи юридичних осіб або відмовляють у їх задоволенні; 2) дії – вчинки посадових осіб та інших працівників митних органів, пов'язані з виконанням ними обов'язків, покладених на них відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України; 3) бездіяльність – невиконання митними органами, їх посадовими особами та іншими працівниками обов'язків, покладених на них відповідно до МКУ та інших актів законодавства України, або неприйняття ними рішень з питань, віднесених до їх повноважень, протягом строку, визначеного законодавством. Посадовими особами вищого рівня стосовно посадових осіб та інших працівників митних органів є керівники цих органів.

Органами вищого рівня є: 1) щодо митних постів – митниці, структурними підрозділами яких є ці митні пости; 2) щодо митниць, спеціалізованих митних органів, митних організацій – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику.

Скарга на рішення, дії або бездіяльність посадової особи або іншого працівника митного органу (включаючи заступника керівника) подається керівникові цього органу, організації.

Скарга на рішення, дії або бездіяльність керівника митного поста подається до митниці, структурним підрозділом якої є цей митний пост.

Скарга на рішення, дії або бездіяльність керівника митниці, спеціалізованого митного органу, митної організації подається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику. Виконання оскаржуваного рішення може бути зупинено повністю чи в певній частині посадовою особою або органом, що розглядає скаргу.

Посадова особа або орган, які розглядають скаргу, зобов'язані надати особі, яка подала скаргу, належним чином обґрунтовану письмову відповідь у визначений законом строк.

Виконання оскаржуваного податкового повідомлення-рішення здійснюється у порядку, передбаченому Податковим кодексом України.

6. Інформування з питань митної справи.

Митні органи інформують заінтересованих осіб про митні правила у встановленому законом порядку.

Для спрощення доступу заінтересованих осіб до такої інформації митні органи застосовують інформаційні технології. Інформація щодо законодавства України з питань митної справи надається у встановленому законом порядку.

Митні органи надають не тільки інформацію, яку запитувала заінтересована особа, а й будь-яку іншу інформацію, яка стосується запиту, якщо її доведення до відома заінтересованої особи вважається митним органом доцільним.

Стислі довідки щодо основних положень законодавства України з питань митної справи, у тому числі щодо пільг, які надаються при переміщенні товарів через митний кордон України, розміщуються для загального ознайомлення в місцях розташування митних органів. Довідки друкуються українською мовою, офіційними мовами відповідних суміжних країн, а також іншими іноземними мовами, які є мовами міжнародного спілкування.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Означте поняття та мету митного оформлення?
2. Якою є процедура декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України?
3. Якими є обов'язки, права та відповідальність декларанта або уповноваженої ним особи?
4. Який порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів, їх посадових осіб та інших працівників і відповідальність за них?
5. Який порядок прийняття митними органами попередніх рішень щодо застосування окремих положень законодавства України з питань митної справи?

Лекція № 7

Тема

Митний контроль

План

1. Поняття, принципи та строки митного контролю.
2. Види митного контролю.
3. Форми митного контролю.
4. Поняття та класифікація пунктів пропуску через державний кордон.
5. Зона митного контролю. Правовий режим зони митного контролю.
6. Система управління ризиками.

Основний зміст

1. Поняття, принципи та строки митного контролю.

Митний контроль – сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм МКУ, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку. Також митний контроль – це здійснення митними органами України спеціальних дій, спрямованих на дотримання юридичними та фізичними особами митного законодавства України, міжнародних угод України й правил, які регулюють порядок ввезення, вивезення чи транзиту товарів, транспортних засобів, валюти. Митний контроль передбачає виконання митними органами мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи. Митному контролю підлягають усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України. Митний контроль є різновидом державного контролю, отже, він має здійснюватися на принципах: законності, системності, систематичності, дієвості, гласності. Водночас митному контролю властиві й специфічні принципи, що відрізняють його від деяких інших видів державної контрольної діяльності: вибіркової, мінімізації митних процедур, безперервності. Основним цілями

митного контролю є: дотримання усіма громадянами та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності митного законодавства; дотримання порядку сплати митних платежів при переміщенні товарів та транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України; недопущення на територію України заборонених до ввезення товарів, предметів та небезпечних речовин; запобігання контрабанді та порушенням митних правил. Митний контроль – це особливий вид державного контролю, який полягає у забезпеченні дотримання порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України. Виділення митного контролю в особливий вид контролю є те, що він здійснюється особливими методами і засобами. Товари, транспортні засоби комерційного призначення перебувають під митним контролем з моменту його початку і до закінчення згідно із заявленим митним режимом.

2. Види митного контролю.

Митному контролю підлягають усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України. Митний контроль здійснюється виключно митними органами відповідно норм митного кодексу України та інших законів України. Митний контроль передбачає виконання митними органами мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи. Митний контроль товарів, транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється відповідно до типових технологічних схем митного контролю, що затверджуються Кабінетом Міністрів України. За напрямком переміщення товарів виокремлюють митний контроль імпорتنих товарів (таких, що ввозяться на митну територію України); експортних товарів (таких, що вивозяться з митної території України); транзитних (таких, що переміщуються через митну територію України) товарів. За характеристиками товарів, що впливають на здійснення митного контролю, можна вирізнити такі його види: ручної поклажі; супроводжуваного багажу; несупроводжуваного багажу; валюти та валютних цінностей; енергоносіїв; культурних та історичних цінностей; лікарських засобів. За порядком здійс-

нення митного контролю транспортних засобів митний контроль поділяється таким чином: автотранспортних засобів; морських та річкових суден; залізничних транспортних засобів; повітряних суден. За характером участі в здійсненні контрольної функції фіскальним органом тієї чи іншої країни, що зумовлюється ступенем взаємодії митних установ суміжних держав: односторонній – митний контроль проводять, як правило митні органи однієї із країн; двосторонній – при якому митні органи кожної з країн окремо здійснюють митний контроль; спільний – провадиться за єдиною технологічною схемою одночасно митними органами суміжних держав. За кількістю разів переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон протягом певного періоду часу: первинний; вторинний. За місцем проведення виділяють наступні види митного контролю: спеціальній зоні (зоні митного контролю); у тимчасовій зоні митного контролю. Виокремлюють також попередній, поточний та наступний митний контроль.

3. Форми митного контролю.

Митний контроль здійснюється у певних формах визначених МКУ, серед яких є перевірка документів, митний огляд та переогляд, особистий огляд громадян, перевірка обліку товарів, проведення документальних перевірок тощо. У разі потреби для участі у здійсненні митного контролю можуть залучатися спеціалісти та експерти. Залучення спеціалістів та експертів здійснюється керівником фіскального органу або його заступником за погодженням з керівником підприємства, установи, організації, де працює спеціаліст чи експерт.

Митний контроль здійснюється безпосередньо посадовими особами митних органів шляхом: 1) перевірки документів та відомостей, які відповідно до ст. 335 МКУ надаються митним органам під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України; 2) митного огляду (огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення, огляду та переогляду ручної поклажі та багажу, особистого огляду громадян); 3) обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються

через митний кордон України; 4) усного опитування громадян та посадових осіб підприємств; 5) огляду територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, вільних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою відповідно до цього Кодексу та інших законів України покладено на митні органи; 6) перевірки обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем; 7) проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів; 8) направлення запитів до інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів іноземних держав для встановлення автентичності документів, поданих митному органу; 9) пост-митний контроль.

4. Поняття та класифікація пунктів пропуску через державний кордон.

Пункт пропуску через державний кордон України – це спеціально виділена територія на залізничних та автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна. У разі виникнення потреби у створенні умов для здійснення прикордонного, митного та інших видів контролю осіб, транспортних засобів, вантажів і товарів, зберігання транспортних засобів, використання розвантажувально-навантажувальної та іншої спеціалізованої техніки, застосування технічних і спеціальних засобів митного контролю, використання яких у пунктах пропуску обмежене або неможливе, на території окремих залізничних станцій, аеропортів (аеродромів), морських і річкових портів та на території, що суміщається з їх акваторіями, за рішенням Кабінету Міністрів України можуть створюватися пункти контролю. Пункти пропуску класифікуються: 1) за категоріями – міжнародні

(пропуск через державний кордон громадян, транспортних засобів та вантажів будь-яких держав, а також осіб без громадянства); міждержавні (пропуск через державний кордон громадян, транспортних засобів та вантажів України і суміжної держави); місцеві (пропуск через державний кордон громадян України і суміжної держави, які проживають у прикордонних областях (районах), і транспортних засобів, що їм належать, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України); 2) за видами сполучення – для автомобільного, залізничного, морського, пішохідного, повітряного, поромного і річкового; 3) за характером транспортних перевезень – пасажирські, вантажні, вантажно-пасажирські (з обмеженням або без обмеження вантажопідйомності транспортних засобів); для окремих видів транспортних засобів (військових кораблів, морських та річкових суден); для окремих видів операцій (перевалка вантажів, проведення ремонтних робіт тощо); 4) за режимом функціонування – постійні, тимчасові; 5) за часом роботи – цілодобові та такі, що працюють у визначений час.

5. Зона митного контролю. Правовий режим зони митного контролю.

Зона митного контролю – місце, визначене митними органами в пунктах пропуску через державний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого митні органи здійснюють митні формальності. Порядок створення зон митного контролю затверджено наказом Міністерства фінансів України від 22.05.2012 р. № 583. Межі ЗМК у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України визначаються митними органами за погодженням з відповідними органами охорони державного кордону та адміністраціями морських (річкових) портів, аеропортів, залізничних станцій. В інших місцях на митній території України митні органи у зонах своєї діяльності самостійно визначають межі ЗМК та коло осіб, з якими вони погоджуються. Зони митного контролю можуть бути постійними, у разі регулярного розміщення на їх території товарів, що підлягають митному контролю, або тимчасовими, які утворюються на час здійснення митного контролю. Режим зони митного контролю – це встановлені

законодавством України з питань митної справи приписи, заборони та/або обмеження щодо перебування в зоні митного контролю товарів, транспортних засобів комерційного призначення та громадян, розташування в ній споруд та об'єктів, а також проведення у цій зоні господарських робіт. Митні органи у межах своїх повноважень, визначених МКУ, мають право застосовувати примусові заходи до порушників режиму зони митного контролю. Митні органи мають право у примусовому порядку зупиняти і повертати в зони митного контролю транспортні засоби та громадян, які без дозволу митних органів увійшли із зони митного контролю на митну територію України, а також морські та річкові судна, які без дозволу митних органів вийшли із зони митного контролю за межі митної території України і не перебувають у територіальних водах інших держав.

6. Система управління ризиками.

З прийняттям Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, Всесвітня митна організація дійшла висновку, що найближчим часом митниця при виконанні своїх функцій для захисту економічних інтересів держави повинна спиратися на два головні принципи: по-перше, оцінка ризику, який означає, що всі товари, що переміщуються через кордон, попередньо оцінюються з токи зору системи критеріїв ризику; по-друге, постаудит, означає, що спеціальні аудиторські підрозділи митниці можуть перевіряти будь-який суб'єкт ЗЕД в будь-який час. Так, під ризиком необхідно розуміти ймовірність недотримання митного законодавства України, який дозволяє оптимально використовувати ресурси фіскального органу, що не зменшуючи рівень ефективності митного контролю та звільняє більшість підконтрольних суб'єктів від зайвих процедур. Управління ризиками – це робота митних органів з аналізу ризиків, виявлення та оцінки ризиків, розроблення та практичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, оцінки ефективності та контролю застосування цих заходів. Під ризиком розуміється ймовірність недотримання вимог законодавства України з питань митної справи. Митні органи застосовують систему управління ризиками для визначення товарів, транспортних засобів, документів і осіб, які підлягають

митному контролю, форм митного контролю, що застосовуються до таких товарів, транспортних засобів, документів і осіб, а також обсягу митного контролю.

Цілями застосування системи управління ризиками є: 1) запобігання, прогнозування і виявлення порушень законодавства України з питань митної справи; 2) забезпечення більш ефективного використання наявних у митних органів ресурсів та зосередження їх уваги на окремих згрупованих об'єктах аналізу ризику, щодо яких є потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності, а також у підвищенні ефективності митного контролю (областях ризику); 3) забезпечення в межах повноважень митних органів заходів із захисту національної безпеки, життя і здоров'я людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів; 4) прискорення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Які принципи здійснення митного контролю?
2. Який порядок взаємодії митних органів з державними органами, що здійснюють контроль під час переміщення товарів через митний кордон України?
3. Який порядок створення зон митного контролю?
4. Назвіть особливі процедури митного контролю.
5. Якими є цілі застосування системи управління ризиками?

Лекція № 8

Тема

Переміщення товарів через митний кордон громадянами

План

1. Пропуск та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію громадянами.
2. Пропуск та оподаткування товарів, які вивозяться з митної території громадянами.

3. Пропуск товарів, що тимчасово ввозяться та вивозяться громадянами.
4. Переміщення через державний митний кордон транспортних засобів індивідуального користування.
5. Переміщення через державний митний кордон національної валюти України, іноземної валюти, платіжних карток, банківських металів.
6. Індивідуальна митна декларація.

Основний зміст

1. Пропуск та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію громадянами.

У загальному сенсі під переміщенням через митний кордон України товарів та інших предметів необхідно розуміти ввезення на митну територію, вивезення з цієї території або транзит через територію України товарів та інших предметів будь-яким способом, а також використовуючи з цією метою трубопровідного транспорту та лінії електропередач.

Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари переміщуються у вантажних відправленнях; супроводжуваному багажі; несупроводжуваному багажі; ручній поклажі; міжнародних поштових відправленнях; міжнародних експрес-відправленнях.

Переміщення через митний кордон України товарів, інших предметів та транспортних засобів здійснюється у пунктах пропуску через державний кордон України.

Пункт пропуску через державний кордон – спеціально виділена територія на залізничних і автомобільних станціях, у морських і річкових портах, в аеропортах (на аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, а також спеціально виділена акваторія у морських і річкових портах, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна. Митним кодексом України визначено певні правила пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються)

через митний кордон України громадянами в залежності від виду транспорту, фактурної вартості та ваги товару.

Так, під фактурною вартістю товарів необхідно розуміти ціну товару, що переміщується через митний кордон України та зазначена в рахунку-фактурі (фактурі-проформі, касових або товарних чеках, ярликах, інших документах роздрібно́ї торгівлі, які містять відомості щодо вартості таких товарів. При визначенні фактурної вартості товарів, які переміщуються у несупроводжуваному багажі та вантажному відправленні, крім вартості самих товарів враховується вартість їх страхування та перевезення (фрахту) до моменту перетинання ними митного кордону України. Особа, яка декларує товари, вправі довести достовірність відомостей, представлених для визначення їх фактурної вартості.

У разі наявності доказів недостовірності заявленої фактурної вартості товарів митні органи визначають їх вартість самостійно, на підставі ціни на ідентичні або подібні (аналогічні) товари відповідно до вимог МКУ.

2. Пропуск та оподаткування товарів, які вивозяться з митної території громадянами.

Обмежень щодо вивезення громадянами товарів в МКУ не існує, однак Постановою Кабінету Міністрів затверджений перелік товарів, вивезення (пересилання) яких громадянами за межі митної території України не допускається. Перелік досить об'ємний, тому наведемо приклади деяких заборонених товарів: пір'я, придатне для набивання, пух необроблений, золото (включаючи золото з покриттям із платини) необроблене або напівоброблене, або у вигляді порошку, платина необроблена або напівоброблена, або у вигляді порошку). Звернемо увагу, що кожна країна встановлює свої заборони та кількісні обмеження щодо ввезення фізичними особами товарів. Тож перед тим, як вивозить в Ізраїль чи Сполучені Штати Америки у необмеженій кількості сало та горілку, слід ознайомитись з митними нормами цих країн. Деякі країни встановлюють норми щодо вивезення товарів громадянами. Що стосується умов вивезення (пересилання) громадянами товарів за межі митної території України, то вони розкриті в ст. 371 МКУ.

3. Пропуск товарів, що тимчасово ввозяться та вивозяться громадянами.

Зазначимо, що Митний кодекс виділяє також громадян як суб'єктів митного права, про це свідчить Розділ XII МКУ, адже саме він присвячений особливостям пропуску та оподаткуванню товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами. Для розкриття даної теми необхідно окреслити перелік основних питань для розуміння її суті. А саме: хто є громадянами в контексті МКУ, які групи товарів та в якій кількості мають право ввозити на митну територію України громадяни, через які пункти пропуску, які митні платежі стягуються при ввезенні окремих товарів. Згідно з п. 7 ст. 4 МКУ громадяни – фізичні особи: громадяни України, іноземці, особи без громадянства.

Спробуємо виділити групи товарів переміщуваних громадянами, для яких митне законодавство виділяє особливості ввезення та вивезення: особисті речі громадян; алкогольні напої та тютюнові вироби; харчові продукти; валютні цінності; культурні цінності; транспортні засоби. МКУ не містить переліку товарів, які заборонені до ввезення, однак скласти такий перелік можливо при аналізі законодавства. Наприклад, ЗУ «Про захист суспільної моралі» забороняється ввезення в Україну творів, зображень, інших предметів порнографічного характеру з метою збуту чи розповсюдження, їх виготовлення, перевезення чи інше переміщення, реклама, збут чи розповсюдження, ЗУ «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», везення культурних цінностей, щодо яких оголошено розшук, забороняється. Такі культурні цінності підлягають вилученню митними органами з метою повернення їх у встановленому порядку власнику. Що ж стосується переміщення громадянами алкогольних напоїв та тютюнових виробів, то ввезення на митну територію України алкогольних напоїв та тютюнових виробів громадянами, які не досягли 18-річного віку, не допускається. Громадяни, які досягли 18-річного віку, можуть ввозити алкогольні напої та тютюнові вироби на митну територію України в ручній поклажі або супроводжуваному багажі без сплати митних платежів та без письмового декларування у таких кількостях із розрахунку на одну особу: 1) 200 сигарет або 50 сигар

чи 250 грамів тютюну, або ці вироби в наборі загальною вагою, що не перевищує 250 грамів; 2) 5 літрів пива, 2 літри вина, 1 літр міцних (із вмістом спирту більш як 22%) алкогольних напоїв. Алкогольні напої та тютюнові вироби незалежно від їх кількості не звільняються від оподаткування митними платежами, якщо особа, яка ввозить їх на митну територію України, була відсутня в Україні менш ніж 24 години.

4. Переміщення через державний митний кордон транспортних засобів індивідуального користування.

Відповідно до п. 60 ч. 1 ст. 4 МК України транспортні засоби особистого користування – це наземні транспортні засоби товарних позицій 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД та причепа до них товарної позиції 8716 згідно з УКТ ЗЕД, плавучі засоби та повітряні судна, що зареєстровані на території відповідної країни, перебувають у власності або тимчасовому користуванні відповідного громадянина та ввозяться або вивозяться цим громадянином у кількості не більше однієї одиниці на кожну товарну позицію виключно для особистого користування, а не для промислового або комерційного транспортування товарів чи пасажирів за плату або безоплатно.

Правовим забезпеченням порядку переміщення через митний кордон України громадянами транспортних засобів індивідуального користування є МК України, Закон України від 06.07.2005 р. «Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів», Постанова КМУ від 7 вересня 1998 р. № 1388 «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів», наказ Державної митної служби України від 17.11.2005 р. № 1118 «Про затвердження Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України».

5. Переміщення через державний митний кордон національної валюти України, іноземної валюти, платіжних карток, банківських металів.

Розділом XII МКУ регулюються питання переміщення товарів через митний кордон України громадянами. Оскільки валютні цінності входять в поняття товари, то звісно, що даний розділ охоплює також їх переміщення. Проте, лише в п. 2 ст. 373 зазначається, що порядок вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження визначається Кабінетом Міністрів України. Порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів визначається Національним банком України. Ці норми конкретизовано у постанові КМУ від 21.05.2012 р. № 448 «Про порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження» та у Законі України від 21.06.2018 р. «Про валюту і валютні операції». Відповідно до зазначеного Закону, транскордонне переміщення валютних цінностей – ввезення, пересилання на митну територію України, вивезення, пересилання з митної території України або транзит через митну територію України банківських металів, готівкової валюти; транскордонний переказ валютних цінностей – рух певної суми коштів в Україну або за її межі з метою зарахування цих коштів на рахунок отримувача або видачі йому в готівковій формі. Транскордонне переміщення фізичними особами валютних цінностей у сумі, що дорівнює або перевищує еквівалент 10 тисяч євро за офіційним курсом валют, встановленим Національним банком України на день переміщення через митний кордон України, підлягає письмовому декларуванню митним органам, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Транскордонне переміщення валютних цінностей шля-

хом поштових відправлень здійснюється лише шляхом поштових відправлень з оголошеною вартістю.

6. Індивідуальна митна декларація.

Громадяни мають необхідність подання митниці за встановленою формою (письмовою, усною, чи іншою) точних відомостей про товари і транспортні засоби, мету їх переміщення, а також відомостей необхідних для здійснення митного оформлення і проведення митного контролю. Слід звернути увагу, що декларування товарів фізичними особами та юридичними децю відрізняється. Так наприклад, фізичні особи при письмовому декларуванні використовують митну декларацію для фізичних осіб, усне декларування допускається при митному оформленні ручної поклажі й особистого багажу пасажирів. Іншою формою декларування може виступати вчинення конклюдентних дій при використанні в пунктах пропуску через митний кордон України двоканальної системи «зелений», «червоний» коридор. Товари (за винятком підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 1000 євро, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення, та товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та сумарна вага яких не перевищує 50 кг, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України, не підлягають письмовому декларуванню (за винятком товарів, на які відповідно до ст. 197 МКУ встановлено обмеження щодо переміщення громадянами через митний кордон України, і випадків, передбачених ч. 2 ст. 374) та не є об'єктами оподаткування митними платежами. У більшості випадків, при переміщення громадянами товарів, використовується митна декларація для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності, т. зв.

індивідуальна митна декларація – письмова заява громадянина або уповноваженої особи, що подається митному органу та містить відомості щодо товарів, які переміщуються громадянами через митний кордон України (надходять на адресу громадян або відправляються громадянами), необхідна для їх митного контролю та митного оформлення (Порядок заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28.05.2012 № 614).

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Які пільги передбачені для організацій, осіб, глав дипломатичних і консульських представництв іноземних держав та членів їх персоналу?
2. Якими є підстави прийняття до митного оформлення зброї, боєприпасів, військової техніки, вибухових речовин, сильнодіючих отруйних речовин?
3. Що таке двоканальна система митного контролю?
4. Які товари можуть бути віднесені до особистих речей?
5. Якими умови вивезення громадянами за межі України товарів на суму, яка перевищує 10000 євро?
6. Якими є умови ввезення громадянами на митну територію України товарів на суму, яка не перевищує 10000 євро?

Лекція № 9

Тема

Відповідальність за порушення митних правил

План

1. Поняття порушення митних правил. Склад правопорушення.
2. Класифікація та види порушень митних правил, загальна характеристика.

3. Види адміністративних стягнень за порушення митних правил. Загальні правила накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил.
4. Контрабанда: поняття та склад. Заходи запобігання та протидії контрабанді.
5. Провадження у справах про порушення митних правил

Основний зміст

1. Поняття порушення митних правил. Склад правопорушення.

Порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений цим Кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи цим Кодексом чи іншими законами України, і за які МКУ передбачена адміністративна відповідальність. Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені МКУ, настає у разі, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність. Суб'єктами адміністративної відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а при вчиненні порушень митних правил підприємствами – посадові особи цих підприємств.

2. Класифікація та види порушень митних правил, загальна характеристика.

В МКУ передбачено 18 видів порушень митних правил (ст.ст. 468–485). Але складів порушень митних правил значно більше. Види порушень митних правил згруповані по родових об'єктах порушень митних правил, якими є: порядок митного контролю (ст. ст. 468, 471, 474, 475, 482, 483, 484); порядок митного оформлен-

ня(ст.ст. 469, 470, 472); порядок застосування митних режимів (ст. ст. 477–481); порядок сплати митних платежів (ст. 485); порядок користування послугами Всесвітнього поштового зв'язку (ст. 473); охоронювані законом права інтелектуальної власності (ст. 476). Такий розподіл видів порушень митних правил є умовним, оскільки деякі види порушень одночасно можуть посягати на кілька об'єктів.

3. Види адміністративних стягнень за порушення митних правил. Загальні правила накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил.

За порушення митних правил можуть бути накладені такі адміністративні стягнення: 1) попередження; 2) штраф; 3) конфіскація товарів, транспортних засобів комерційного призначення – безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю (крім транспортних засобів комерційного призначення, які використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України за визначеними маршрутами та рейсами, що здійснюються відповідно до розкладу руху на підставі міжнародних договорів, укладених відповідно до закону), а також транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України поза місцем розташування митного органу. Попередження та штраф можуть застосовуватися тільки як основні адміністративні стягнення за порушення митних правил. Конфіскація товарів, транспортних засобів, зазначених у п. 3 ст. 461 МКУ, може застосовуватися як основне і як додаткове адміністративне стягнення. За одне і те саме порушення митних правил може накладатися тільки основне або основне і додаткове адміністративні стягнення. Якщо статтею, якою встановлюється адміністративна відповідальність за порушення митних правил, передбачається основне і додаткове адміністративні стягнення, застосування лише додаткового адміністративного стягнення без основного не допускається, крім випадку, передбаченого ч. 3 ст. 467 МКУ.

4. Контрабанда: поняття та склад. Заходи запобігання та протидії контрабанді.

Контрабанда – це переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації (див. ст. 201 Кримінального кодексу України). Відповідно до законів України митні органи з метою виявлення джерел і каналів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, осіб, які беруть участь у цьому, разом з іншими державними органами, що мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність, можуть використовувати метод контрольованої поставки зазначених засобів, речовин і прекурсорів. Порядок проведення контрольованої поставки визначається МКУ і відповідним нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону, погодженим із Офісом Генерального прокурора та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України. З метою виявлення та притягнення до відповідальності осіб, причетних до вчинення контрабанди, а також з метою вилучення товарів, щодо яких є підозра в незаконному переміщенні через митний кордон України, переміщення таких товарів може здійснюватися під негласним контролем та оперативним наглядом правоохоронних органів. Порядок проведення негласного контролю за переміщенням товарів визначається цим Кодексом і відповідним нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону, погодженим з Офісом Генерального прокурора та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України.

5. Провадження у справах про порушення митних правил

Завданнями провадження у справах про порушення митних правил є своєчасне, всебічне, повне та об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її з дотриманням вимог закону, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню порушень митних правил, та запобігання таким правопорушенням. Провадження у справі про порушення митних правил включає в себе виконання процесуальних дій, зазначених у ст. 508 МКУ, розгляд справи, винесення постанови та її перегляд у зв'язку з оскарженням. Провадження у справі про порушення митних правил вважається розпочатим з моменту складення протоколу про порушення митних правил. Посадова особа при розгляді справи про порушення митних правил зобов'язана з'ясувати: чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи винна дана особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують та/або обтяжують відповідальність, чи є підстави для звільнення особи, що вчинила правопорушення, від адміністративної відповідальності, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Протокол про порушення митних правил мають право скласти: 1) посадові особи, які відповідно до посадових інструкцій уповноважені здійснювати митний контроль, митне оформлення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України і які безпосередньо виявили порушення митних правил; 2) посадові особи митних органів, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право; 3) інші посадові особи, уповноважені керівником центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, або керівником митниці.

Підставами для порушення справи про порушення митних правил є: 1) безпосереднє виявлення посадовими особами митного органу порушення митних правил; 2) офіційні письмові повідомлення про вчинення особою порушення митних правил, отримані від правоохоронних органів, а також органів, що проводять заходи офіційного контролю; 3) офіційні письмові повідомлення про

вчинення порушення митних правил, отримані від митних та правоохоронних органів іноземних держав, а також від міжнародних організацій.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Хто є суб'єктом митних правопорушень?
2. Які варіанти визначення розмірів штрафів передбачені МК України?
3. Який загальний об'єкт порушення митних правил?
4. Назвіть способи вчинення контрабанди.
5. За якої умови контрабанда вважається закінченим злочином?
6. Назвіть підстави для порушення справи про порушення митних правил.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття № 1 (2 години)

Тема

Поняття, зміст та історія митного права

Питання заняття

1. Поняття, предмет та метод митного права та його місце в системі права України.
2. Історичний розвиток митної справи в Україні.
3. Митна справа: зміст та принципи.
4. Державна митна політика: поняття та функції. Історичні концепції зовнішньоторговельної політики. Історія формування режиму найбільшого сприяння.
5. Джерела митного права. Митний кодекс України як основний кодифікований акт у галузі державної митної справи.

Література

нормативно-правові акти:

1. Митний кодекс України, 2012. *Голос України*. № 73–74.
2. Про внесення змін до Митного кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи: Закон України від 04.07.2013 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 20–21. Ст. 711.
3. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. *Офіційний вісник України*. 2019. № 26. Ст. 900.

спеціальна література:

1. Федотов О. П. Проблемні аспекти трансформаційних змін сфери державної митної справи на сучасному етапі реформування. *Право України*. 2017. № 4 (95). С. 142–153.

2. Абакуменко А. Таможенное право: от института до самостоятельной отрасли (эволюция взглядов Д. Н. Бахраха на место таможенных норм в системе права). *Митна справа*. 2012. № 5. С. 37.
3. Додін Є. В. Розвиток наук морського та митного права в Національному університеті «Одеська юридична академія». *Митна справа*. 2012. № 5. С. 3.
4. Додін Є. В. Виникнення та становлення митного права в Україні. *Митна справа*. 2013. № 1. С. 10.
5. Коломоєць Т. О., Журавльова Г. С. Митне право як складова системи новітнього публічного права України. *Митна справа*. 2006. № 2. С. 39–43.
6. Ківалов С. В., Кормич Б. А. Митна політика України: підручник. О.: Юрид. л-ра, 2001. 256 с.
7. Митне право України: навч. посіб. / за заг. ред.: В. В. Ченцова, Д. В. Приймаченка. К.: Істина, 2008. С. 5–17.
8. Митне право України: навч. посіб. / Ю. В. Іщенко, В. П. Чабан, В. М. Дорогих та ін.; керів. авт. кол. Ю. В. Іщенко, В. П. Чабан. К.: Юрінком Інтер, 2010. 296 с.
9. Митне право України: навч. посібник Д. П. Пастух, О. В. Горбач. К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2011. 128 с.
10. Прокопенко В. В. Национальные источники таможенного права. *Митна справа*. 2010. № 3. С. 33–42.
11. Сандровский К. К. Таможенное право в Украине. Национальное и международное. К., 2000. С. 3–33.
12. Федотова І. О. Роль і місце митного права у системі права України. *Митна справа*. 2012. № 6. С. 43.
13. Ченцов В. В., Мазур А. В. Організаційно-правовий механізм розвитку митної справи в Україні. *Правова позиція*. 2017. № 1. С. 84–98.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Історія виникнення митної справи:
  - а) виникнення митної справи в Київській Русі;
  - б) митна справа в період епохи козацтва;

- в) розвиток митної справи в Україні у період перебування у складі інших держав.
2. Становлення митної справи у незалежній Україні.

Завдання

1. Охарактеризувати становлення митної справи у незалежній Україні.
2. Визначити та охарактеризувати зміст митної справи.
3. Сформувати поняття митного права.
4. Надати характеристику суб'єктам митного права.
5. Перелічити нормативно-правові акти у сфері державної митної справи.

Задачи

№ 1

При здійсненні митного контролю в Одеській митниці громадянин іноземної держави, що входив в групу іноземних туристів, скоїв збройний напад на митного інспектора Коваленко. Коваленко прийшлося застосувати зброю для захисту як себе особисто, так і для захисту інших громадян, що знаходились в залі митного контролю, а також і зупинення дій правопорушника.

За неправомірне використання зброї в місці значного накопичення людей, що стало небезпечним для їх життя Коваленка притягли до кримінальної відповідальності.

Коваленко оскаржив рішення суду в апеляційний суд.

В яких випадках можливо застосування зброї посадовими особами митниці?

В яких випадках забороняється застосування зброї посадовими особами митниці?

Чи правомірне притягнення Коваленка до кримінальної відповідальності?

Яке рішення повинен винести апеляційний суд?

№ 2

В Одеській митниці проходила митний контроль група туристів, до складу якої входили: директор школи № 1 міста Оде-

са – керівник групи і 10 дітей – учнів тієї ж школи, яка прямувала на відпочинок до Молдови. Працівник митниці зупинив учня Сидоренка і запропонував йому пройти до окремого приміщення для здійснення особистого огляду.

Керівник групи, директор школи Осипенко, не дозволила здійснити особистий огляд по відношенню до учня Сидоренко, посилаючись на те, що він неповнолітній і до нього не може бути застосований особистий огляд. Тоді працівник митниці запропонував директору школи пройти в інше приміщення для здійснення особистого огляду.

Осипенко відмовилась, посилаючись на те, що вона є керівником групи і не може залишити своїх учнів без догляду.

В яких випадках, передбачених законодавством, можливо здійснювати особистий огляд громадян?

Чи правомірна відмова Осипенко в здійсненні особистого огляду учня Сидоренка?

Як повинен поступати працівник митниці у цьому випадку.
Обґрунтуйте свою відповідь.

№ 3

Громадянка Ізраїля Ія Натанзон поверталася у Тель-Авів після короткотермінового перебування в гостях у своїх родичів в місті Одеса.

У процесі митного контролю митником Одеської митниці було встановлено, що вона вивозить за межі України 10 найменувань різних предметів. Серед них фен, 2 фотоапарати, фарфорові статуетки – 4 штуки, електропраска, столовий сервіз на 12 персон, електроміксер. На запитання митника про походження цих предметів Ія Натанзон відповіла, що одержала їх у подарунок.

На яких умовах і в якому порядку митник може пропустити названі речі за кордон?

Аргументуйте Ваше рішення з посиланням на нормативні документи. Складіть відповідні митні документи.

Заняття № 2 (2 години)

Тема

Поняття та структура митних правовідносин

Питання заняття

1. Поняття та види митних правовідносин.
2. Структура та класифікація митних правовідносин.
3. Види суб'єктів митних правовідносин. Митна право-суб'єктність.
4. Суб'єкти наділені владними повноваженнями. Суб'єкти не наділені владними повноваженнями.
5. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти митних право-відносин.

Література

нормативно-правові акти:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 1775-III. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 29. Ст. 377
2. Митний кодекс України, 2012. *Голос України*. № 73–74.
3. Про внесення змін до Митного кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи: Закон України від 04.07.2013 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 20–21. Ст. 711.
4. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. *Офіційний вісник України*. 2019. № 26. Ст. 900.

спеціальна література:

Коваль Н. О. Суб'єкти правовідносин, які забезпечують та приймають участь у переміщенні гуманітарної допомоги через митний кордон України. *Митна справа*. 2013. № 5(1). С. 93–107

Василенко В. М. Митні правовідносини в Україні: поняття, ознаки та структура. *Право і Безпека*. 2013. № 3. С. 27–31.

Комаров О. В. Юридичний статус та повноваження суб'єктів митних правовідносин. *Lex portus*. 2017. № 6. С. 75–84.

Федотова І. О. Теоретичні аспекти визначення змісту та елементів правового статусу суб'єктів митних правовідносин. *Вісник Академії митної служби України*. Сер.: Право. 2012. № 1. С. 7–12.

Настюк В. Я. Про типологію митних правовідносин. *Митна справа*. 2005. № 4. С. 3–6.

Ніканорова О. Н. Митні правовідносини як різновид правових відносин в Україні. *Митна справа*. 2014. № 6(2.2). С. 463–469.

Ніканорова О. В. Особливості внутрішньоорганізаційних правовідносин у митній сфері. *Митна справа*. 2015. № 2. С. 49–54.

Білак Н. І. Суб'єкти правовідносин, які беруть участь у переміщенні через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. *Правничий часопис Донецького університету*. 2018. № 1–2. С. 65–73.

Новицький А. М., Новицька Н. Б. Передумови цифрової трансформації митних правовідносин. *Ірпінський юридичний часопис*. 2020. Вип. 2. С. 68–75.

Заняття № 3, 4 (4 години)

Тема

Митно-тарифне регулювання

Питання заняття

1. Митний тариф, види ставок мит, види мита.
2. Тарифні пільги, звільнення від оподаткування митом.
3. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності, структура та порядок ведення.
4. Визначення країни походження товару.
5. Сертифікат про походження товару. Верифікація сертифікатів про походження товару
6. Митна вартість. Основний метод визначення митної вартості.
7. Другорядні методи визначення митної вартості.
8. Контроль правильності визначення та коригування митної вартості.
9. Українська класифікація товарів ЗЕД, структура та порядок ведення.
10. Заявлення митної вартості. Декларація митної вартості.

Література

нормативно-правові акти:

1. The International Convention on the Harmonized Commodity Description and Coding System, 1983. URL: http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/nomenclature/instruments-and-tools/hs-convention/hs-convention_en.pdf?la=en
2. Податковий кодекс України, 2010. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17.
3. Митний кодекс України, 2012. *Голос України*. 21.04.2012. № 73–74.
4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 29. Ст. 377.
5. Про Митний тариф України: Закон України від 04.06.2020. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 42. Ст. 344.
6. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 428. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. Ст. 1523.
7. Про затвердження Порядку верифікації (перевірки достовірності) сертифікатів і декларацій про походження товару з України: постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. № 1029. *Офіційний вісник України*. 2015. № 100. Ст. 3448.
8. Про затвердження форми рішення про коригування митної вартості товарів, Правил заповнення рішення про коригування митної вартості товарів та Переліку додаткових складових до ціни договору: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.2012 р. № 598. *Офіційний вісник України*. 2012. № 56. Ст. 2271.
9. Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.2012 р. № 599. *Офіційний вісник України*. 2012. № 52. Ст. 2104.

спеціальна література:

1. Ківалов С. В., Кормич Б. А. Митна політика України: підручник. О.: Юрид. л-ра, 2001. 256 с.
2. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 696 с.
3. Митна вартість як міжнародна економічна категорія. *Митниця*. 2010. № 5. С. 9.
4. Шевчук О. М. Контроль за ввезенням та імпортом лікарських засобів як захід митно-нетарифного регулювання. *Митна справа*. 2012. № 2. С. 32.
5. Войтов С. Г. Методологія дослідження та сутнісна детермінація категорії митно-тарифного регулювання. *Вісник Академії митної служби України*. Сер.: Економіка. 2012. № 2. С. 60–68.
6. Андрійчук В. Г., Іванов Є. І. Вплив угоди про асоціацію між Україною та ЄС на митно-тарифне регулювання і зовнішньоторговельний режим сторін. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. № 3. С. 4–15.
7. Петруня Ю. Є., Єдинак В. Ю., Бугай Я. В. Особливості регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні за допомогою митного тарифу. *Економіка та держава*. 2015. № 1. С. 76–78.
8. Ваколюк О. Антидемпінгове мито як засіб митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 6. С. 55–59.
9. Ваколюк С. М. Антидемпінгове мито як засіб митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки. 2016. Вип. 3(1). С. 88–91.
10. Березовська О. В. Напрями вдосконалення механізму митно-тарифного регулювання зовнішньої торгівлі України в рамках угоди про вільну торгівлю. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вер-*

надського. Серія: Державне управління. 2018. Т. 29(68), № 4. С. 26–30.

11. Бугель Ю. В. Напрями оптимізації митно-тарифного регулювання в контексті змін у регуляторній політиці держави. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Економіка. 2019. Т. 24, Вип. 1. С. 100–104.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Які умови дотримання конфіденційності інформації при визначенні країни походження товару?
2. Які документи, що підтверджують країну походження товару?
3. Що таке верифікація (перевірка достовірності) сертифікатів про походження товару з України?
4. Які цілі використання відомостей про митну вартість товарів?
5. Які структура та застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності?

Завдання

1. Який порядок надання тарифних пільг та звільнення від оподаткування митом.
2. Розглянути порядок здійснення контролю правильності визначення митної вартості та його значення.

Задачі

№ 1

Громадянин України Омельченко А. В., що проживає у Львові, виїздив у гості до знайомих, мешканців Франції. На подарунок він віз 25 живописних картин сучасних авторів на загальну суму 10000 ум. од.

Під час здійснення митного контролю Омельченко А. В. подав такі документи:

- дозвіл Мінікультури України на виїзд цих картин;

- фотографії картин;
- заповнену декларацію;
- закордонний паспорт.

Яга предмети відносяться до культурних цінностей?

Який порядок переміщення культурних цінностей встановлений діючим законодавством України?

Чи можливо пропустити такі речі за кордон? Якщо так, то на яких умовах і в якому порядку?

Аргументуйте Ваше рішення з посиланням на нормативні документи.

№ 2

Сім'я Іванових з 4-х осіб виїжджала на постійне місце проживання до Америки. Крім особистих речей, які оформились у несупроводжуваному багажі, Іванови бажали вивезти з території України також наступні автотранспортні засоби: автомобіль ВАЗ-21099, причіп на колесах до автомобіля, автомобіль «Таврія», мотоцикл і два мопеди. Фіскальні органи відмовилися оформлювати і пропускати через митний кордон таку кількість транспортних засобів.

Що належить до транспортних засобів?

Чи підлягають обкладенню митом автомобілі, власник яких виїжджає за кордон України на постійне місце проживання?

На основі норм митного законодавства знайдіть положення, які регулюють кількісні обмеження щодо вивезення транспортних засобів з території України.

Чи правомірна відмова митниці в оформленні вищезазначених транспортних засобів? Обґрунтуйте свою відповідь.

№ 3

Громадянин Індії повертався додому, в Делі, після відрядження у Київ. У пасажирському багажі він вивозив куплені в Україні предмети:

- аудіоплеєр «Соні» – 1 шт. вартістю 270 ум. од.;
- телевізор «Самсунг» – 1 шт. вартістю 400 ум. од.;
- телефонний апарат «Панасонік» – 1 шт. вартістю 20 ум. од.;
- тостер «Філіпс» – 1 шт. вартістю 10 ум. од.

На митний контроль він подав в'їзду митну декларацію, а якій задекларовано і підтверджено митницею 1900 доларів США, а також рахунок магазину на закупівлю вищевказаних предметів.

На яких умовах можливо пропустити ці предмети за кордон? Якими нормативними документами регламентується порядок випуску таких предметів за межі митного кордону України?

Якщо Ви вважаєте, що можливо випустити названі предмети з оплатою мита, то в якій сумі треба нараховувати і стягувати мито і за якими документами?

Заняття № 5 (2 години)

Тема

Основні та завершуючі митні режими

Питання заняття

1. Поняття, вибір та зміна митних режимів.
2. Митний режим імпорту (випуску для вільного обігу).
3. Митний режим експорту (остаточного вивезення).
4. Митний режим транзиту.
5. Митний режим реімпорту.
6. Митний режим реекспорту.
7. Митні режими знищення або руйнування та відмови на користь держави

Література

нормативно-правові акти:

1. Митний кодекс України, 2012. *Голос України*. 21.04.2012. № 73–74.
2. Податковий кодекс України, 2010. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. С. 112 (п. 61 ч. 1 ст. 14).
3. Про Митний тариф України: Закон України від 04.06.2020. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 42. Ст. 344.
4. Про транзит вантажів: Закон України від 20.10.1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст. 446.

5. Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України: Закон України від 04.11.1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст. 454.
6. Про затвердження Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон: постанова Кабінету Міністрів України від 24.10.2002 № 1569. *Офіційний вісник України*. 2002. № 44. Ст. 2004.
7. Про затвердження переліку товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 427. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. Ст. 1522.
8. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 657. *Офіційний вісник України*. 2012. № 80. Ст. 3233.

спеціальна література:

1. Ківалов С. В., Кормич Б. А. Митна політика України: підручник. О.: Юрид. л-ра, 2001. 256 с.
2. Кормич Б. А. Митні режими як інститут митного права. *Митна справа*. 2013. № 6. С. 86–92.
3. Кормич Б. А. Митні режими або митні процедури: європейські стандарти термінології та класифікації. *Lex portus*. 2017. № 2. С. 142–153.
4. Додін С. В., Кравченко П. А., Міщенко І. В. Митні режими в Україні: навч. посіб. Львів, ТОВ «Ліга-прес», 2012. 132 с.
5. Прокопенко В. В. Митні режими переробки товарів в українському законодавстві: історія та сучасність. *Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої ювілею академіка С. В. Ківалова (16–17 травня 2013 р., м. Одеса): у 2 т. Т. 2 / відп. ред. В. М. Дрьомін*. О.: Юрид. літ-ра, 2013. С. 384–386.
6. Прокопенко В. В. Історіографія досліджень спеціальних митних режимів в Україні. *Право і держава сучасної*

України: проблеми розвитку та взаємодії: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 18–19 квіт. 2014 р.) / За заг. ред. Т. О. Коломоєць. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. С. 198–201.

7. Царенко В. І., Луценко Л. В. Митний режим як вид правового режиму: поняття, зміст та можливості використання. *Митна безпека*. 2013. № 1. С. 86–91.
8. Мельник О. М. Характеристика транзиту як виду митного режиму. *Європейські перспективи*. 2013. № 12. С. 140–144.
9. Міщенко І. В. Митний статус товарів як елемент митного режиму. *Митна справа*. 2014. № 5. С. 29–34.
10. Мельник О. М. Митний режим транзиту в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки. 2016. Вип. 1(3). С. 44–47.
11. Гутченко К. Режим «митний транзит» та процедура «митний транзит»: сутність і зміст. *Публічне право*. 2018. № 3. С. 87–93.

Завдання та задачі для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Умови поміщення товарів у митний режим імпорту.
2. Умови поміщення товарів у митний режим реімпорту.
3. Умови поміщення товарів у митний режим експорту (остаточного вивезення).
4. Умови поміщення товарів у митний режим транзиту.
5. Умови поміщення товарів у митний режим реімпорту.
6. Умови поміщення товарів у митний режим реекспорту.

Завдання

Проаналізуйте поняття, зміст та класифікацію митних режимів. Які товари не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави?

Проаналізуйте правове становище власників митних складів.

Задачі

№ 1

Комерційна фірма «Буддеталь» перевозила з Бельгії в Україну партію будівельних матеріалів. Виникла необхідність передачі окремої партії цих матеріалів на зберігання до митного складу. Фіскальний орган звернув увагу на те, що кількість будівельних матеріалів не співпадає з даними, зазначеними в декларації, причому різниця не була пояснена природною втратою. Митниця не дозволила випуск цих матеріалів на митний склад без сплати повної суми митних зборів за відсутністю будівельних матеріалів.

Чи правомірні дії митниці в цьому випадку?

Які дії повинна зробити комерційна фірма «Буддеталь» для того, щоб передати будівельні матеріали на митний склад?

Які наслідки передбачені діючим законодавством в разі немотивованої відмови власника від сплати митних платежів за відсутністю частини товарів?

№ 2

Громадянин України С., який прямував до Таїланду, проходив митний контроль на відповідній митниці. Під час здійснення цього контролю митник затримав предмети (на суму, еквівалентну 5000 доларів США), які представляли собою історичну цінність. Дії громадянина С. були оцінені як контрабанда і він був заарештований. Під час розслідування громадянин С. пояснив, що він має всі необхідні документи на вивіз цих предметів з України, але він забув пред'явити їх митниці.

Що таке контрабанда?

Який порядок вивезення з України історичних цінностей?

Як будуть кваліфіковані дії громадянина С.? Обґрунтуйте свою відповідь.

№ 3

На громадянина Н., який вчинив порушення митних правил у стані сильного сп'яніння, посадова особа митниці 01.06.15 року застосувала адміністративне затримання. 02.06.15 року, коли громадянин Н. протверезив, був складений необхідний протокол і застосовані заходи щодо його виконання. Громадянин Н. подав скаргу на дії посадової особи до Державної фіскальної служби

України, в якій зазначив, що затримання більш ніж на 3 години не дозволяється, а його затримали більш ніж на одну добу.

Який існує порядок застосування адміністративного затримання. Складіть протокол про адміністративне затримання.

Вирішіть ситуацію, посилаючись на необхідні нормативні акти.

Заняття № 6 (2 години)

Тема

Економічні митні режими

Питання заняття

1. Митний режим тимчасового ввезення.
2. Митний режим тимчасового вивезення.
3. Митний режим митний склад.
4. Митний режим безмитна торгівля.
5. Митний режим вільна митна зона.
6. Митний режими переробки на митній території.
7. Митний режим переробки за межами митної території.

Література

нормативно-правові акти:

1. Митний кодекс України, 2012. *Голос України*. 21.04.2012. № 73–74.
2. Податковий кодекс України, 2010. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. С. 112 (п. 61 ч. 1 ст. 14).
3. Про Митний тариф України: Закон України від 04.06.2020. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 42. Ст. 344.
4. Про транзит вантажів: Закон України від 20.10.1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст. 446.
5. Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України: Закон України від 04.11.1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст. 454.

6. Про затвердження Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон: постанова Кабінету Міністрів України від 24.10.2002 № 1569. *Офіційний вісник України*. 2002. № 44. Ст. 2004.
7. Про затвердження переліку товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 427. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. Ст. 1522.
8. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 657. *Офіційний вісник України*. 2012. № 80. Ст. 3233.

спеціальна література:

1. Ківалов С.В., Кормич Б. А. Митна політика України: підручник. О.: Юрид. л-ра, 2001. 256 с.
2. Кормич Б. А. Митні режими як інститут митного права. Митна справа. 2013. № 6. С. 86–92.
3. Додін Є.В., Кравченко П. А., Міщенко І. В. Митні режими в Україні: навч. посіб. Львів, ТОВ «Ліга-прес», 2012. 132 с.
4. Прокопенко В. В. Митні режими переробки товарів в українському законодавстві: історія та сучасність. *Правове життя сучасної України*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої ювілею академіка С. В. Ківалова (16–17 травня 2013 р., м. Одеса): у 2 т. Т. 2 / відп. ред. В. М. Дрьомін. О.: Юрид. літ-ра, 2013. С. 384–386.
5. Прокопенко В. В. Історіографія досліджень спеціальних митних режимів в Україні. *Право і держава сучасної України: проблеми розвитку та взаємодії*: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 18–19 квіт. 2014 р.) / За заг. ред. Т. О. Коломoeць. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. С. 198–201.
6. Шершун А. А. Актуальні питання порядку здійснення митних процедур у застосуванні митного режиму «пе-

- перобка на митній території України” та міжнародні стандарти. *Вісник Академії митної служби України*. Сер.: Економіка. 2011. № 1. С. 86–90.
7. Назарова Я. Б. Зміст митних режимів тимчасового ввезення та тимчасового вивезення. *Митна справа*. 2014. № 1. С. 48–54.
  8. Мельник О. Г. Муқан О. В., Яцишин О. І. Особливості застосування митного режиму «Митний склад» під час імпорту нафтопродуктів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2016. № 851. С. 42–47.
  9. Капітанець С. Деякі проблемні питання правового регулювання митного режиму безмитної торгівлі та діяльності магазинів безмитної торгівлі. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: Юридичні науки. 2019. Вип. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2019_3_10

Завдання та задачі для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Умови поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення.
2. Умови поміщення товарів у митний режим тимчасового вивезення.
3. Умови поміщення товарів у митний режим митний склад.
4. Умови поміщення товарів у митний режим безмитна торгівля.
5. Умови поміщення товарів у митний режим вільна митна зона.
6. Умови поміщення товарів у митний режим переробки на митній території та у режим переробки за межами митної території.

Завдання

1. Означте зміст митних режимів тимчасового ввезення та тимчасового вивезення.
2. Визначте перспективи створення вільних митних зон в Україні.
3. Охарактеризуйте вплив норм Угоди про асоціацію з ЄС 2014 р. на правове регулювання митних режимів в Україні.

Заняття № 7 (2 години)

Тема

Митне оформлення та митне декларування

Питання заняття

1. Поняття та форма митного декларування.
2. Правовий статус декларанта, митний брокер.
3. Митна декларація та її види.
4. Поняття, місце та строки здійснення митного оформлення.
5. Оскарження рішень митних органів.
6. Інформування з питань митної справи.

Література

нормативно-правові акти:

1. Митний кодекс України, 2012. *Голос України*. 21.04.2012. № 73–74.
2. Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів: постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 р. № 93. *Офіційний вісник України*. 2003. № 4. Ст. 139.
3. Положення про митні декларації, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 450. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. Ст. 1545.

4. Про затвердження Положення про склади тимчасового зберігання: наказ Міністерства фінансів України від 28.05.2012 р. № 613. *Офіційний вісник України*. 2012. № 62. Ст. 2552.
5. Про затвердження Порядку заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.2012 р. № 614. *Офіційний вісник України*. 2012. № 52. Ст. 2106.
6. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 631. *Офіційний вісник України*. 2012. № 64. Ст. 2627.

спеціальна література:

1. Коваль Н. О. Специфіка митного оформлення гуманітарної допомоги, яка переміщується через митний кордон України. *Вісник Академії митної служби України*. Сер.: Право. 2013. № 2. С. 28–36.
2. Митне право України: навч. посіб. / за заг. ред.: В. В. Ченцова, Д. В. Приймаченка. К.: Істина, 2008.
3. Лебедева Є. О. Інформаційне забезпечення митного оформлення товарів і транспортних засобів: вивчення досвіду зарубіжних країн. *Митна справа*. 2014. № 6. С. 48–53.
4. Федотов О. П. Концепція здійснення державної митної справи в площині організації митного оформлення за принципом «єдиного вікна». *Митна справа*. 2015. № 3. С. 28–44.
5. Тильчик О. В., Романовська Л. А., Тильчик В. В. Публічно-правові спори, пов'язані з процедурами митного оформлення та сертифікації: розв'язання окремих проблем практики. *Наукові записки* [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені

- Володимира Винниченка]. Серія: Право. 2020. Вип. 8. С. 60–64.
6. Титор В. Й. Митний контроль та митне оформлення транспортних засобів. *Економіка та митно-правові відносини*. 2019. Вип. 11–12. С. 58–66.
  7. Джемліханов Т. Х. Особливості правового регулювання здійснення митного оформлення на морському транспорті стосовно пасажирських перевезень. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2020. № 1. С. 66–73.
  8. Калінський Є. О., Тіхосова Г. А., Клевцов К. М. Шляхи удосконалення порядку митного оформлення та контролю якості вантажів у морських портах України. *Товарознавчий вісник*. 2021. Вип. 14. С. 205–214.

Завдання та задачі для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Визначте мету митного оформлення
2. Охарактеризуйте місце і час здійснення митного оформлення.
3. Визначте можливість присутності декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення.
4. Означте процедуру декларування.

Завдання

1. Проаналізуйте порядок заповнення митних декларацій.
2. Надайте характеристику організації митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.

Задачі

№ 1

При проведенні митного контролю потягу «Київ-Софія» громадянин А. ні усно, а ні письмово, не заявив про наявність у нього будь-якої валюти. Це здалося інспектору митниці, а оскільки часу до відправлення потягу не залишилося, то він здійснив адміністративне затримання громадянина А. Після цього отримав по

телефону дозвіл заступника начальника митниці на проведення особистого огляду, під час якого у громадянина А. було виявлено 10 000 дол. США.

Як слід кваліфікувати дії інспектора і громадянина А.?

Дайте юридичну оцінку ситуації з посиланням на відповідні норми чинного законодавства.

№ 2

Підприємство «Оріон» помістило на митний ліцензійний склад 50 мішків цукру, які знаходилися під митним контролем. Але через тиждень виявилось, що 5 мішків були пошкоджені мишами, тому власник складу віддав розпорядження замінити пошкоджені мішки новими. Про це він повідомив працівника митниці, після чого інспектор склав протокол про порушення митних правил, передбачене ст. 470 Митного кодексу України, за ознаками перепакування предметів, які знаходяться під митним контролем без дозволу митниці, та виніс постанову про накладення на власника складу штрафу.

Дайте характеристику діям інспектора і власника складу.

№ 3

Фірмою «Прометей» м. Кривий Ріг на митну територію України було ввезено новий автомобіль «Форд» під зобов'язання про зворотне вивезення. Однак даний автомобіль вчасно не був вивезений, а був задіяний для господарських потреб даної фірми.

Чи вбачаються ознаки порушення митних правил у діях фірми «Прометей».

Заняття № 8 (2 години)

Тема Митний контроль

Питання заняття

1. Поняття, принципи та строки митного контролю.
2. Види митного контролю.
3. Форми митного контролю.

4. Поняття та класифікація пунктів пропуску через державний кордон.
5. Зона митного контролю. Правовий режим зони митного контролю.
6. Система управління ризиками.

Література

нормативно-правові акти:

1. Митний кодекс України, 2012. *Голос України*. 21.04.2012. № 73–74.
2. Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту): постанова Кабінету Міністрів України від 24.10.2018 р. № 960. *Офіційний вісник України*. 2018. № 92. Ст. 3048.
3. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 451. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. Ст. 1546.
4. Про затвердження вичерпного переліку підстав, за наявності яких може проводитись огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення органами доходів і зборів України: постанова Кабінету Міністрів України від 26.05.2012 р. № 467. *Офіційний вісник України*. 2012. № 41. Ст. 1578.
5. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків – юридичними особами та їх відокремленими підрозділами: наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 р. № 727. *Офіційний вісник України*. 2015 р. № 89. Ст. 2985.
6. Про затвердження Порядку створення зон митного контролю: Наказ Міністерства фінансів України від 22.05.2012 р. № 583. *Офіційний вісник України*. 2012. № 56. Ст. 2270.

7. Про затвердження Порядку проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення: Наказ Міністерства фінансів України від 12.12.2012 р. № 1316. *Офіційний вісник України*. 2013. № 18. Ст. 616.

спеціальна література:

1. Дукова Н. М. Облік товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України як форма митного контролю. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. Вип. № 3. 2016. С. 37–50.
2. Коваль Н. О. Направлення запитів органами доходів і зборів для встановлення автентичності документів як форма митного контролю. *Вісник Академії митної служби України. Серія «Право»*. 2015. № 2. С. 51–57.
3. Приймаченко Д. В., Прокопенко В. В. Устный опрос граждан и должностных лиц предприятий как форма таможенного контроля. *Вісник Академії митної служби України. Серія «Право»*. 2016. № 1. С. 18–22.
4. Федотов О. П. Концепція державної митної справи: виклики модернізації в Україні: монографія. О.: Юрид. літ-ра, 2016. С. 180–202.
5. Fedotov O., Zotenko O. Risk management in customs inspections of goods. *Lex Portus*. 2020. № 3 (23). P. 79–94.
6. Резнік І. М. Технологія митного контролю як форма реалізації принципу його уніфікації. *Митна справа*. 2012. № 6. С. 93.
7. Таможенный контроль: на пути к международным стандартам: монография / А. В. Полищук, П. В. Пашко, Е. Б. Самсонов, С. Н. Семка, В. В. Ченцов. Одесса: «ПЛАСКЕ» ЗАО, 2009. 476 с.
8. Бардаш С. В., Новак О. С. Ідентифікація сутності та загальних принципів митного контролю. *Облік і фінанси*. 2020. № 4. С. 38–44.
9. Костишин Ю. С. Науково-методичний підхід до оцінювання ефективності митного контролю в системі

фінансової безпеки. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 4. С. 88–98.

10. Кадала В. В., Гузенко О. П. Організаційно-правові основи процедури митного контролю. *Правовий часопис Донбасу*. 2021. № 1. С. 81–88.

Завдання та задачі для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Поняття, принципи та строки митного контролю.

Правовий режим зони митного контролю.

Попередній документальний контроль, перевірка документів та відомостей.

Облік, огляд і переогляд товарів та транспортних засобів.

Усне опитування, особистий огляд громадян, огляд поклажі і багажу.

Огляд територій та приміщень, перевірка обліку товарів.

Проведення документальних виїзних перевірок.

Проведення документальних невиїзних перевірок.

Система управління ризиками.

Митні експертизи.

Завдання

1. Проаналізуйте діяльність митних органів при здійсненні попереднього документального контролю у пунктах пропуску через державний кордон України.
2. Визначте відповідальність суб'єктів митного контролю.

Задачі

№ 1

Громадянин Шевченко Д. М. в'їхав в Україну з Росії на придбаному там автомобілі через митний пост «Тополі». Митний кордон України він перетнув під час проведення перевірки на митному посту і тому не проходив митний контроль.

Чи вбачаються ознаки порушення митних правил з боку Шевченка Д. М.?

№ 2

При перетині митного кордону громадянин «К» на т/з «OPEL–VECTRA» на вимогу працівника митниці відмовився надати необхідні для здійснення митного контролю документи на т/з. В поясненні він написав, що пред'явив декларацію (письмову) і що цього достатньо для проведення митного контролю.

Чи є в діях особи порушення митних правил?

№ 3

При перетині кордону громадянином «М» в його валізі у спеціально виробленому відсіку було знайдено 400\$. При письмовому, а потім усному декларуванні громадянином «М» було зазначено, що він не має при собі грошей.

Чи є в діях особи порушення митних правил?

Заняття № 9

Тема

Переміщення товарів через митний кордон громадянами

Питання заняття

1. Пропуск та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію громадянами.
2. Пропуск та оподаткування товарів, які вивозяться з митної території громадянами.
3. Пропуск товарів, що тимчасово ввозяться та вивозяться громадянами.
4. Переміщення через державний митний кордон транспортних засобів індивідуального користування.
5. Переміщення через державний митний кордон національної валюти України, іноземної валюти, платіжних карток, банківських металів.
6. Індивідуальна митна декларація.

Література

нормативно-правові акти:

1. Митний кодекс України, 2012. *Голос України*. 21.04.2012. № 73–74.
2. Податковий кодекс України, 2010. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. С. 112 (п. 61 ч. 1 ст. 14).
3. Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей: Закон України від 21.09.1999. *Офіційний вісник України*. 1999. № 42. Ст. 2072.
4. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 р. *Офіційний вісник України*. 2003. № 52. Т. 1. Ст. 2736.
5. Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів: Закон України від 06.07.2005 р. *Офіційний вісник України*. 2005. № 30. Ст. 1774.
6. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 54. Ст. 1883.
7. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів: постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 р. № 1388. *Офіційний вісник України*. 1998. № 36. Ст. 1327.
8. Про порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 448. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. Ст. 1543.
9. Про затвердження Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються

- громадянами через митний кордон України: наказ Державної митної служби України від 17.11.2005 р. № 1118. *Офіційний вісник України*. 2005. № 48. Ст. 3028.
10. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю: постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 р. № 751. *Офіційний вісник України*. 2010. № 65. Ст. 2265.
  11. Про затвердження форми митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 431. *Офіційний вісник України*. 2012. № 40. Ст. 1526.
  12. Про затвердження Порядку заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності: наказ Міністерства фінансів України від 28.05.2012 р. № 614. *Офіційний вісник України*. 2012. № 52. Ст. 2106.
  13. Про затвердження переліку товарів, вивезення (пересилання) яких громадянами за межі митної території України не допускається: постанова Кабінету Міністрів України від 28.05.2012 р. № 468. *Офіційний вісник України*. 2012. № 41. Ст. 1579.

спеціальна література:

1. Митне право України: навч. посіб. / за заг. ред.: В. В. Ченцова, Д. В. Приймаченка. К.: Істина, 2008.
2. Дорофєєва Л. М. Аналіз пільг в оподаткуванні товарів, що переміщуються через митний кордон громадянами. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2015. Вип. 35(2.2). С. 117–119.
3. Прус Л. Р., Попель С. А. Новітні інструменти інформаційної взаємодії громадян з митницями ДФС при пере-

міщенні товарів через митний кордон України. *Митна безпека*. 2018. Вип. 2. С. 175–185.

4. Кийда Л. І. Удосконалення системи митного контролю товарів і особистих речей під час перетину громадянами митного кордону. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2017. № 2. С. 195–204.

Завдання та задачі для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Засоби та способи переміщення товарів.
2. Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари яким чином можуть переміщуватися товари?
3. Попереднє повідомлення митних органів про намір ввезти товари на митну територію України.
4. Пункти пропуску через державний кордон України, в яких товари переміщуються через митний кордон.

Завдання

1. Визначити правила переміщення іноземної валюти.
2. Скласти індивідуальну митну декларацію.

Задачі

№ 1

При проведенні митного контролю потягу «Київ-Софія» громадянин А. ні усно, а ні письмово, не заявив про наявність у нього будь-якої валюти. Це здалося інспектору митниці, а оскільки часу до відправлення потягу не залишилося, то він здійснив адміністративне затримання громадянина А. Після цього отримав по телефону дозвіл заступника начальника митниці на проведення особистого огляду, під час якого у громадянина А. було виявлено 10 000 дол. США.

Як слід кваліфікувати дії інспектора і громадянина А.?

Дайте юридичну оцінку ситуації з посиланням на відповідні норми чинного законодавства.

№ 2

Підприємство «Оріон» помістило на митний ліцензійний склад 50 мішків цукру, які знаходилися під митним контролем. Але через тиждень виявилось, що 5 мішків були пошкоджені мишами, тому власник складу віддав розпорядження замінити пошкоджені мішки новими. Про це він повідомив працівника митниці, після чого інспектор склав протокол про порушення митних правил, передбачене ст. 470 Митного кодексу України, за ознаками перепакування предметів, які знаходяться під митним контролем без дозволу митниці, та виніс постанову про накладення на власника складу штрафу.

Дайте характеристику діям інспектора і власника складу.

№ 3

Фірмою «Прометей» м. Кривий Ріг на митну територію України було ввезено новий автомобіль «Форд» під зобов'язання про зворотне вивезення. Однак даний автомобіль вчасно не був вивезений, а був задіяний для господарських потреб даної фірми.

Чи вбачаються ознаки порушення митних правил у діях фірми «Прометей».

Заняття № 10, 11 (4 години)

Тема

Відповідальність за порушення митних правил

Питання заняття

1. Поняття порушення митних правил. Склад правопорушення.
2. Класифікація та види порушень митних правил, загальна характеристика.
3. Види адміністративних стягнень за порушення митних правил. Загальні правила накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил.
4. Контрабанда: поняття та склад. Заходи запобігання та протидії контрабанді.
5. Провадження у справах про порушення митних правил.

Література

нормативно-правові акти:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення, 1984. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984 (додаток до № 51). Ст. 1122.
2. Податковий кодекс України, 2010. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. С. 112 (п. 61 ч. 1 ст. 14).
3. Кримінальний кодекс України, 2001. *Офіційний вісник України*. 2001. № 21. Ст. 920.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012 (ст.ст. 41, 246). *Офіційний вісник України*. 2012. № 37. Ст. 1370.
5. Митний кодекс України, 2012. *Голос України*. 21.04.2012. № 73–74 (Розділ XVII).
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності: Закон України від 15.11.2011 № 4025-VI. *Офіційний вісник України*. 2011. № 98. Ст. 3570.

спеціальна література:

1. Додін Є. В. Місце відповідальності за порушення митних правил у структурі юридичної відповідальності. *Митна справа*. 2013. № 2. С. 18; № 3. С. 22; № 4. С. 34.
2. Федотов О. П., Авдеев О. Р. Суб'єктний склад контрольованої поставки наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2015. № 15. Т. 1. С. 77–80.
3. Митне право України: навч. посіб. / за заг. ред.: В. В. Ченцова, Д. В. Приймаченка. К.: Істина, 2008.
4. Мудров А. А. Підстави здійснення адміністративних повноважень митними органами. *Митна справа*. 2010. № 5. С. 25.
5. Прокопенко В. В. Заходи адміністративного припинення, які застосовуються митними органами. *Митна справа*. 2012. № 4. С. 125.

6. Авдеев О. Р. Контрольована поставка наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: генеза правового забезпечення та наукових поглядів. *Митна справа*. 2015. № 4. С. 29–42.
7. Авдеев О. Р. Організаційно-правовий механізм протидії контрабанді наркотичних речовин та фальсифікованих лікарських засобів в ЄС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. № 34. Т. 3. С. 7–12.
8. Авдеев О. Р. Взаємодія органів доходів і зборів з правоохоронними та контролюючими органами у протидії контрабанді наркотичних засобів, психотропних речовин та фальсифікованих ліків. *Lex Portus*. 2016. № 2. С. 124–149.
9. Комзюк В. Т., Комзюк А. А. Актуальні питання вдосконалення законодавства України, яке регулює запобігання і протидію контрабанді, та окремих юридичних складів порушень митних правил. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2018. № 3. С. 20–29.
10. Годяк А. І. Деякі питання правового регулювання компромісу в справі про порушення митних правил. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична*. 2016. Вип. 1. С. 160–167.
11. Чернявська О. М. Докази та доказування у справах про порушення митних правил: до питання вдосконалення правового забезпечення. *Lex portus*. 2019. № 3. С. 50–58.
12. Рябченко О. П. Про особливості провадження у справах про порушення митних правил: сучасний стан правового регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 2. С. 90–93.
13. Допілко В. О., Явдошук Р. В. Правові засоби протидії контрабанді та порушенням митних правил на транспорті: сучасний стан. *Lex portus*. 2019. № 4. С. 90–104.
14. Филь С. П. Стадії провадження у справах про порушення митних правил за ст. 476 Митного кодексу України. *Наука і правоохорона*. 2019. № 4. С. 247–254.

Завдання та задачі для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Особливості відповідальності за деякі види порушень митних правил.
2. Контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.
3. Переміщення товарів під негласним контролем.
4. Строки накладення адміністративних стягнень у справах про порушення митних правил.
5. Завдання та зміст провадження у справах про порушення митних правил.
6. Правове забезпечення провадження у справах про порушення митних правил.
7. Порушення справи про порушення митних правил.
8. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про порушення митних правил.
9. Підстави для порушення справи про порушення митних правил.
10. Докази у справах про порушення митних правил.
11. Процесуальні дії у справах про порушення митних правил та порядок їх проведення.
12. Компромiс у справі про порушення митних правил.

Завдання

1. Проаналізуйте умови забезпечення законності у разі застосування адміністративних стягнень до порушників митних правил.
2. Надати характеристику основним та додатковим адміністративним стягненням за порушення митних правил.
3. Надати характеристику правовому забезпеченню провадження у справах про порушення митних правил.
4. Розглянути порядок з'ясування обставин, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про порушення митних правил.
5. Скласти протокол про порушення митних правил.

Задачі

№ 1

Громадянин Шевченко Д. М. в'їхав в Україну з Росії на придбаному там автомобілі через митний пост «Тополі». Митний кордон України він перетнув під час проведення перевірки на митному посту і тому не проходив митний контроль.

Чи вбачаються ознаки порушення митних правил з боку Шевченка Д. М.?

№ 2

При перетині митного кордону громадянин «К» на т/з «OPEL-VECTRA» на вимогу працівника митниці відмовився надати необхідні для здійснення митного контролю документи на т/з. В поясненні він написав, що пред'явив декларацію (письмову) і що цього достатньо для проведення митного контролю.

Чи є в діях особи порушення митних правил?

№ 3

При перетині кордону громадянином «М» в його валізі у спеціально виробленому відсіку було знайдено 400\$. При письмовому, а потім усному декларуванні громадянином «М» було зазначено, що він не має при собі грошей.

Чи є в діях особи порушення митних правил?

Методичні вказівки (рекомендації) для викладачів, які проводять семінарські / практичні заняття

Проведення семінарських занять дозволяє вирішувати такі дидактичні цілі:

- оптимально поєднувати лекційні заняття із систематичною самостійною навчально-пізнавальною діяльністю студентів, їх теоретичну підготовку з практичною;
- розвивати уміння, навички розумової праці, творчого мислення, уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань;

- формувати у студентів інтерес до науково-дослідної роботи і залучення їх до наукових досліджень, які здійснює кафедра;
- забезпечувати системне повторення, поглиблення і закріплення знань студентів за певною темою;
- формувати уміння і навички здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності;
- здійснювати діагностику і контроль знань студентів з окремих розділів і тем програми, формувати уміння і навички виконання різних видів майбутньої професійної діяльності.

Практичні (семінарські) заняття проводяться в об'ємі, не меншому, ніж зазначений у цьому комплексі для таких занять.

При проведенні семінарських занять викладач заздалегідь формує порядок проведення семінарського заняття, у якому визначає порядок і послідовність заслуховування підготовлених відповідно до теми заняття доповідей, обговорення їх, опитування студентів, проведення захисту рефератів, у разі наявності таких та проведення дискусії з теми семінарського заняття.

При підготовці до перших семінарів викладачеві бажано обговорити зі студентами зміст китайського прислів'я: «Найкраща пам'ять гірша, ніж найгірше чорнило». Слід також продемонструвати першокурсникам види записів, використання яких допоможе їм приймати участь у обговоренні конкретних проблем:

- виписки, цитати – дослівні, точні записи конкретного тексту з посиланням на джерело інформації та його автора;
- план виступу – сукупність чітко сформульованих, послідовно викладених думок, які відбивають основний зміст прочитаного;
- тези – основні положення тексту без додаткових пояснень;
- конспект – короткий послідовний виклад інформації з першоджерела. Для оперативного використання студентам можна рекомендувати накопичувати інформацію

на спеціальних картках – аркушах твердого паперу невеликого формату.

Оцінка доповідей, відповідей на запитання оцінюються за національною шкалою, про що ставиться відмітка у журналі академгрупи.

При проведенні занять, крім відповідей на питання (відповідно до рекомендованих планів), студентами розв'язуються ситуативні завдання (задачі).

Оцінювання вирішення ситуативних завдань проводиться також за національною шкалою, про що робиться відмітка в журналі академгрупи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ¹

Завдання № 1

Тема

Поняття, зміст та історія митного права

Зміст завдання самостійної роботи

1. Охарактеризувати становлення митної справи у незалежній Україні.
2. Визначити та охарактеризувати зміст митної справи.
3. Сформувати поняття митного права.
4. Надати характеристику суб'єктам митного права.
5. Перелічити нормативно-правові акти у сфері митної справи.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Історія виникнення митної справи:
  - а) виникнення митної справи в Київській Русі;
  - б) митна справа в період епохи козацтва;
  - в) розвиток митної справи України у часи перебування у складі інших держав.
2. Становлення митної справи в незалежній Україні.
3. Модернізація митної справи в Україні після підписання Угоди про асоціацію з ЄС 2014 року.

Завдання № 2

Тема

Поняття та структура митних правовідносин

Зміст завдання самостійної роботи

1. Які існують види митних правовідносин?

---

¹ Переліки рекомендованої до вивчення літератури наведено у розділі, присвяченому практичним заняттям.

2. Яка існує класифікація митних правовідносин?
3. Визначити та охарактеризувати суб'єктів, які наділені владними повноваженнями.
4. Визначити та охарактеризувати суб'єктів, які не наділені владними повноваженнями.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Надати характеристику митним правовідносинам.
2. Надати характеристику суб'єктам митних правовідносин.
3. Охарактеризувати фізичних та юридичних осіб як суб'єктів митних правовідносин.

Завдання № 3

Тема

Митно-тарифне регулювання

Зміст завдання самостійної роботи

1. Який порядок надання тарифних пільг та звільнення від оподаткування митом.
2. Розглянути порядок здійснення контролю правильності визначення митної вартості та його значення.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Які умови дотримання конфіденційності інформації при визначенні країни походження товару?
2. Які документи, що підтверджують країну походження товару?
3. Що таке верифікація (перевірка достовірності) сертифікатів про походження товару з України?
4. Які цілі використання відомостей про митну вартість товарів?
5. Які структура та застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності?

Завдання № 4

Тема

Основні та завершуючі митні режими

Зміст завдання самостійної роботи

1. Проаналізуйте поняття, зміст та класифікацію митних режимів.
2. Які товари не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави?
3. Проаналізуйте правове становище власників митних складів.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Умови поміщення товарів у митний режим імпорту.
2. Умови поміщення товарів у митний режим реімпорту.
3. Умови поміщення товарів у митний режим експорту (остаточного вивезення).
4. Умови поміщення товарів у митний режим транзиту.
5. Умови поміщення товарів у митний режим реімпорту.
6. Умови поміщення товарів у митний режим реекспорту.

Завдання № 5

Тема

Економічні митні режими

Зміст завдання самостійної роботи

Проаналізуйте умови розміщення товарів у економічні митні режими.

Які товари не можуть бути поміщені у митні режими переробка за межами митної території України та переробка на митній території України?

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Умови поміщення товарів у митний режим безмитна торгівля.

2. Умови поміщення товарів у митний режим митний склад.
3. Умови поміщення товарів у митний режим тимчасове ввезення.
4. Умови поміщення товарів у митний режим тимчасове вивезення.

Завдання № 6

Тема

Митне оформлення та митне декларування

Зміст завдання самостійної роботи

1. Проаналізуйте порядок заповнення митних декларацій.
2. Надати характеристику організації митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Мета митного оформлення
2. Місце і час здійснення митного оформлення.
3. Присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення.
4. Процедура декларування.

Завдання № 7

Тема

Митний контроль

Зміст завдання самостійної роботи

1. Проаналізуйте діяльність фіскальних органів при здійсненні попереднього документального контролю у пунктах пропуску через державний кордон України.
2. Визначте відповідність суб'єктів митного контролю.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Поняття, принципи та строки митного контролю.
2. Правовий режим зони митного контролю.
3. Попередній документальний контроль, перевірка документів та відомостей.
4. Облік, огляд і переогляд товарів та транспортних засобів.
5. Усне опитування, особистий огляд громадян, огляд поклажі і багажу.
6. Огляд територій та приміщень, перевірка обліку товарів.
7. Проведення документальних виїзних перевірок.
8. Проведення документальних невиїзних перевірок.
9. Система управління ризиками.
10. Митні експертизи.

Завдання № 8

Тема

**Переміщення товарів
через митний кордон громадянами**

Зміст завдання самостійної роботи

1. Визначити правила переміщення іноземної валюти.
2. Скласти індивідуальну митну декларацію.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Засоби та способи переміщення товарів.
2. Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари яким чином можуть переміщуватися товари?
3. Попереднє повідомлення митних органів про намір ввезти товари на митну територію України.
4. Пункти пропуску через державний кордон України, в яких товари переміщуються через митний кордон.

Завдання № 9

Тема

Відповідальність за порушення митних правил

Зміст завдання самостійної роботи

1. Проаналізуйте умови забезпечення законності у разі застосування адміністративних стягнень до порушників митних правил.
2. Надати характеристику основним та додатковим адміністративним стягненням за порушення митних правил.
3. Надати характеристику правовому забезпеченню провадження у справах про порушення митних правил.
4. Розглянути порядок з'ясування обставин, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про порушення митних правил.
5. Скласти протокол про порушення митних правил.

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Особливості відповідальності за деякі види порушень митних правил.
2. Контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.
3. Переміщення товарів під негласним контролем.
4. Строки накладення адміністративних стягнень у справах про порушення митних правил.
5. Завдання та зміст провадження у справах про порушення митних правил.
6. Правове забезпечення провадження у справах про порушення митних правил.
7. Порушення справи про порушення митних правил.
8. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про порушення митних правил.
9. Підстави для порушення справи про порушення митних правил.
10. Докази у справах про порушення митних правил.
11. Процесуальні дії у справах про порушення митних правил та порядок їх проведення.
12. Компромiс у справі про порушення митних правил.

ПИТАННЯ, ЗАВДАННЯ ТА КЕЙСИ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Питання

1. Становлення митної справи в незалежній Україні.
2. Поняття і зміст митної справи.
3. Поняття, предмет та метод правового регулювання митного права.
4. Суб'єкти митного права.
5. Джерела митного права.
6. Поняття та види норм митного права.
7. Митні правовідносини.
8. Поняття, зміст та напрямки державної митної політики.
9. Принципи здійснення державної митної справи.
10. Міжнародна співпраця з питань митної справи.
11. Поняття і основні завдання митних органів.
12. Підготовка та прийняття управлінських рішень у митній сфері.
13. Посадові особи митних органів, їх правовий статус.
14. Прийом на службу.
15. Атестація посадових осіб.
16. Присвоєння спеціальних звань, припинення служби.
17. Правовий і соціальний захист посадових осіб митних органів України.
18. Застосування фізичної сили, спеціальних засобів і зброї посадовими особами митних органів.
19. Дисциплінарна відповідальність посадових осіб митних органів.
20. Поняття митної території, митного кордону України.
21. Основні принципи переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів.

22. Пропуск і оподаткування товарів, що вивозяться громадянами за межі митної території України.
23. Пропуск і оподаткування товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України.
24. Ввезення, вивезення (пересилання) фізичними особами валюти готівкою та банківських металів у вигляді злитків.
25. Поняття та принципи митного контролю, тривалість перебування під митним контролем.
26. Зона митного контролю. Режим зони митного контролю.
27. Перевірка документів та відомостей, необхідних для митного контролю. Класифікація документів.
28. Огляд і переогляд товарів, транспортних засобів, ручної поклажі, багажу.
29. Особистий огляд громадян.
30. Облік товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств.
31. Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць – як форма митного контролю.
32. Проведення документальних перевірок.
33. Направлення запитів для встановлення автентичності документів.
34. Попередній документальний контроль.
35. Поняття, мета, місце і час митного оформлення.
36. Попередні операції.
37. Зберігання товарів і транспортних засобів на складах митниці.
38. Декларування як основна стадія митного оформлення.
39. Правовий статус декларанта.
40. Поняття, вибір та зміна митного режиму.
41. Імпорт, реімпорт, відмова на користь держави.
42. Експорт, реекспорт, знищення або руйнування.
43. Тимчасове ввезення, тимчасове вивезення, транзит.

44. Переробка на митній території, переробка за межами митної території.
45. Митний склад.
46. Безмитна торгівля, вільна митна зона.
47. Визначення країни походження товарів.
48. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.
49. Мито, види ставок мита, види мит.
50. Особливі види мита і процедура їх застосування.
51. Характеристика контрабанди (склад злочину).
52. Поняття, склад порушення митних правил.
53. Адміністративні стягнення за порушення митних правил.
54. Учасники провадження у справах про порушення митних правил.
55. Участь адвоката у справах про порушення митних правил
56. Митне розслідування.
57. Розгляд справи про порушення митних правил.
58. Виконання постанов митних органів про накладення стягнення за порушення митних правил.
59. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил.
60. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил і порядок їх проведення.
61. Заходи адміністративного попередження, що застосовуються митними органами.
62. Заходи адміністративного припинення, що застосовуються митними органами.

Завдання та кейси

Завдання

1. Охарактеризувати принципи здійснення митної справи.
2. Надати характеристику митній справі як засобу забезпечення економічної безпеки держави.
3. Визначити порядок взаємодії митних органів України з митними службами іноземних держав.

4. Який порядок надання тарифних пільг та звільнення від оподаткування митом.
5. Розглянути порядок здійснення контролю правильності визначення митної вартості та його значення.
6. Проаналізуйте поняття, зміст та класифікацію митних режимів.
7. Які товари не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави?
8. Проаналізуйте правове становище власників митних складів.
9. Проаналізуйте порядок заповнення митних декларацій.
10. Надати характеристику організації митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.
11. Проаналізуйте діяльність митних органів при здійсненні попереднього документального контролю у пунктах пропуску через державний кордон України.
12. Визначте відповідність суб'єктів митного контролю.

Кейси

№ 1

При здійсненні митного контролю в Одеській митниці громадянин іноземної держави, що входив в групу іноземних туристів, скоїв збройний напад на митного інспектора Коваленко. Коваленко прийшлося застосувати зброю для захисту як себе особисто, так і для захисту інших громадян, що знаходились в залі митного контролю, а також і зупинення дій правопорушника.

За неправомірне використання зброї в місці значного накопичення людей, що стало небезпечним для їх життя Коваленка притягли до кримінальної відповідальності.

Коваленко оскаржив рішення суду в апеляційний суд.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 2

В Одеській митниці проходила митний контроль група туристів, до складу якої входили: директор школи № 1 міста Одеса –

керівник групи і 10 дітей – учнів тієї ж школи, яка прямувала на відпочинок до Молдови. Працівник митниці зупинив учня Сидоренка і запропонував йому пройти до окремого приміщення для здійснення особистого огляду. Керівник групи, директор школи Осипенко, не дозволила здійснити особистий огляд по відношенню до учня Сидоренко, посилаючись на те, що він неповнолітній і до нього не може бути застосований особистий огляд. Тоді працівник митниці запропонував директору школи пройти в інше приміщення для здійснення особистого огляду. Осипенко відмовилась, посилаючись на те, що вона є керівником групи і не може залишити своїх учнів без догляду.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 3

Громадянка Ізраїля Ія Натанзон поверталася у Тель-Авів після короткотермінового перебування в гостях у своїх родичів в місті Одеса. У процесі митного контролю митником Одеської митниці було встановлено, що вона вивозить за межі України 10 найменшуваних різних предметів. Серед них фен, 2 фотоапарати, фарфорові статуетки – 4 штуки, електропраска, столовий сервіз на 12 персон, електроміксер. На запитання митника про походження цих предметів Ія Натанзон відповіла, що одержала їх у подарунок.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 4

Комерційна фірма «Буддеталь» перевозила з Бельгії в Україну партію будівельних матеріалів. Виникла необхідність передачі окремої партії цих матеріалів на зберігання до митного складу. Фіскальний орган звернув увагу на те, що кількість будівельних матеріалів не співпадає з даними, зазначеними в декларації, причому різниця не була пояснена природною втратою. Митниця не дозволила випуск цих матеріалів на митний склад без сплати повної суми митних зборів за відсутністю будівельних матеріалів.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 5

При проведенні митного контролю потягу «Київ-Софія» громадянин А. ні усно, а ні письмово, не заявив про наявність у нього будь-якої валюти. Це здалося інспектору митниці, а оскільки часу до відправлення потягу не залишилося, то він здійснив адміністративне затримання громадянина А. Після цього отримав по телефону дозвіл заступника начальника митниці на проведення особистого огляду, під час якого у громадянина А. було виявлено 10 000 дол. США.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 6

При здійсненні митного контролю в Одеській митниці громадянин іноземної держави, що входив в групу іноземних туристів, скоїв збройний напад на митного інспектора Коваленко. Коваленко прийшлося застосувати зброю для захисту як себе особисто, так і для захисту інших громадян, що знаходились в залі митного контролю, а також і зупинення дій правопорушника.

За неправомірне використання зброї в місці значного накопичення людей, що стало небезпечним для їх життя Коваленка притягли до кримінальної відповідальності.

Коваленко оскаржив рішення суду в апеляційний суд.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 7

В Одеській митниці проходила митний контроль група туристів, до складу якої входили: директор школи № 1 міста Одеса – керівник групи і 10 дітей – учнів тієї ж школи, яка прямувала на відпочинок до Молдови. Працівник митниці зупинив учня Сидоренка і запропонував йому пройти до окремого приміщення для здійснення особистого огляду. Керівник групи, директор школи Осипенко, не дозволила здійснити особистий огляд по відношенню до учня Сидоренко, посилаючись на те, що він неповнолітній і до нього не може бути застосований особистий огляд. Тоді працівник митниці запропонував директору школи пройти в інше приміщення для здійснення особистого огляду. Осипенко відмовилась, поси-

лаючись на те, що вона є керівником групи і не може залишити своїх учнів без догляду.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 8

Громадянка Ізраїля Ія Натанзон поверталася у Тель-Авів після короткотермінового перебування в гостях у своїх родичів в місті Одеса. У процесі митного контролю митником Одеської митниці було встановлено, що вона вивозить за межі України 10 найменуваних різних предметів. Серед них фен, 2 фотоапарати, фарфорові статуетки – 4 штуки, електропраска, столовий сервіз на 12 персон, електроміксер. На запитання митника про походження цих предметів Ія Натанзон відповіла, що одержала їх у подарунок.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 9

Комерційна фірма «Буддеталь» перевозила з Бельгії в Україну партію будівельних матеріалів. Виникла необхідність передачі окремої партії цих матеріалів на зберігання до митного складу. Фіскальний орган звернув увагу на те, що кількість будівельних матеріалів не співпадає з даними, зазначеними в декларації, причому різниця не була пояснена природною втратою. Митниця не дозволила випуск цих матеріалів на митний склад без сплати повної суми митних зборів за відсутністю будівельних матеріалів.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 10

При проведенні митного контролю потягу «Київ-Софія» громадянин А. ні усно, а ні письмово, не заявив про наявність у нього будь-якої валюти. Це здалося інспектору митниці, а оскільки часу до відправлення потягу не залишилося, то він здійснив адміністративне затримання громадянина А. Після цього отримав по телефону дозвіл заступника начальника митниці на проведення особистого огляду, під час якого у громадянина А. було виявлено 21152 дол. США.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 11

При здійсненні митного контролю в Одеській митниці громадянин іноземної держави, що входив в групу іноземних туристів, скоїв збройний напад на митного інспектора Коваленко. Коваленко прийшлося застосувати зброю для захисту як себе особисто, так і для захисту інших громадян, що знаходились в залі митного контролю, а також і зупинення дій правопорушника.

За неправомірне використання зброї в місці значного накопичення людей, що стало небезпечним для їх життя Коваленка притягли до кримінальної відповідальності.

Коваленко оскаржив рішення суду в апеляційний суд.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 12

В Одеській митниці проходила митний контроль група туристів, до складу якої входили: директор школи № 1 міста Одеса – керівник групи і 10 дітей – учнів тієї ж школи, яка прямувала на відпочинок до Молдови. Працівник митниці зупинив учня Сидоренка і запропонував йому пройти до окремого приміщення для здійснення особистого огляду. Керівник групи, директор школи Осипенко, не дозволила здійснити особистий огляд по відношенню до учня Сидоренко, посилаючись на те, що він неповнолітній і до нього не може бути застосований особистий огляд. Тоді працівник митниці запропонував директору школи пройти в інше приміщення для здійснення особистого огляду. Осипенко відмовилась, посилаючись на те, що вона є керівником групи і не може залишити своїх учнів без догляду.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 13

Громадянка Ізраїля Ія Натанзон поверталася у Тель-Авів після короткотермінового перебування в гостях у своїх родичів в місті Одеса. У процесі митного контролю митником Одеської митниці було встановлено, що вона вивозить за межі України 10 найменувань різних предметів. Серед них фен, 2 фотоапарати, фарфорові статуетки – 4 штуки, електропраска, столовий сервіз на 12 персон,

електроміксер. На запитання митника про походження цих предметів Ія Натанзон відповіла, що одержала їх у подарунок.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 14

Комерційна фірма «Буддеталь» перевозила з Бельгії в Україну партію будівельних матеріалів. Виникла необхідність передачі окремої партії цих матеріалів на зберігання до митного складу. Фіскальний орган звернув увагу на те, що кількість будівельних матеріалів не співпадає з даними, зазначеними в декларації, причому різниця не була пояснена природною втратою. Митниця не дозволила випуск цих матеріалів на митний склад без сплати повної суми митних зборів за відсутністю будівельних матеріалів.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

№ 15

При проведенні митного контролю потягу «Київ-Софія» громадянин А. ні усно, а ні письмово, не заявив про наявність у нього будь-якої валюти. Це здалося інспектору митниці, а оскільки часу до відправлення потягу не залишилося, то він здійснив адміністративне затримання громадянина А. Після цього отримав по телефону дозвіл заступника начальника митниці на проведення особистого огляду, під час якого у громадянина А. було виявлено 8 000 дол. США.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІСЛЯТЕСТАЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ НАБУТИХ ЗНАТЬ І ВМІНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

---

1. Поняття і зміст митної справи.
2. Митні правовідносини.
3. Поняття, зміст та напрямки державної митної політики.
4. Міжнародна співпраця з питань митної справи.
5. Поняття і основні завдання митних органів.
6. Поняття митної території, митного кордону України.
7. Основні принципи переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів.
8. Пропуск і оподаткування товарів, що вивозяться громадянами за межі митної території України.
9. Пропуск і оподаткування товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України.
10. Ввезення, вивезення (пересилання) фізичними особами валюти готівкою та банківських металів у вигляді злитків.
11. Поняття та принципи митного контролю, тривалість перебування під митним контролем.
12. Зона митного контролю. Режим зони митного контролю.
13. Перевірка документів та відомостей, необхідних для митного контролю. Класифікація документів.
14. Поняття, мета, місце і час митного оформлення.
15. Декларування як основна стадія митного оформлення.
16. Правовий статус декларанта.
17. Поняття, вибір та зміна митного режиму.
18. Види митних режимів
19. Визначення країни походження товарів.
20. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.
21. Мито, види ставок мита, види мит.
22. Особливі види мита і процедура їх застосування.

23. Характеристика контрабанди (склад злочину).
24. Поняття, склад порушення митних правил.
25. Адміністративні стягнення за порушення митних правил.
26. Учасники провадження у справах про порушення митних правил.
27. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил.
28. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил і порядок їх проведення.
29. Заходи адміністративного попередження, що застосовуються митними органами.
30. Заходи адміністративного припинення, що застосовуються митними органами.

Додаток
**БАНК ТЕСТІВ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

До теми 1

«Поняття, зміст та історія митного права»

1. Встановлення та зміни ставок звільненого мита, визначених Митним тарифом України, здійснюється:
  - а) Верховною Радою України шляхом прийняття законів України;
  - б) Кабінетом Міністрів України;
  - в) Міністерством фінансів України.
2. Для постановки на облік в митному органі в для отримання облікового номера особа заповнює:
  - а) картку обліку особи;
  - б) талон обліку особи;
  - в) декларацію обліку особи.
3. Процедура взяття митними органами на облік осіб сто-сується виключно:
  - а) фізичних осіб, юридичних осіб;
  - б) фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб;
  - в) юридичних осіб.

До теми 2

«Поняття та структура митних правовідносин»

1. Товари не вважаються ідентичними оцінюваним, якщо:
  - а) вироблені в тій же країні, що і товари, які оцінюються;
  - б) не вироблені в тій же країні, що і товари, які оці-нюються;
  - в) неважливо в якій країні вироблений.
2. В Україні передбачені наступні види квот:
  - а) глобальна, генеральна; індивідуальна;
  - б) глобальна, групова, індивідуальна, спеціальна;

- в) генеральна, загальна, індивідуальна, разова.
3. Єдиний збір встановлюється щодо:
- а) транспортних засобів вітчизняних та іноземних власників;
  - б) транспортних засобів вітчизняних власників;
  - в) транспортних засобів іноземних власників.

До теми 3
«Митно-тарифне регулювання»

1. Мито це:
- а) загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України та Митним кодексом, який нараховується та сплачується відповідно до Митного кодексу, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
  - б) податок на товари, який нараховується та сплачується відповідно до Митного кодексу, законів України та міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України;
  - в) податок на товари, встановлений Податковим кодексом України;
  - г) податок на товари, що переміщуються через митний кордон України.
2. Митні платежі це:
- А) а) мито; б) акцизний податок, що справляється при ввезенні підакцизних товарів на митну територію України;
  - Б) а) мито; б) акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції); в) податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції);
  - В) а) мито; б) акцизний податок, що справляється при ввезенні підакцизних товарів на митну територію України; в) податок на додану вартість, що справляється при ввезенні товарів на митну територію України; г) єдиний збір;

- Г) податки і збори, які стягуються митними органами при переміщенні товарів через митний кордон України.
3. Послуги, які постачаються нерезидентом на митній території України і призначені для виконання угоди про розподіл продукції, оподатковуються ПДВ:
- а) за ставкою 20%
  - б) за ставкою 17%
  - в) не оподатковуються
  - г) за ставкою 0%
4. Підставою для звільнення від сплати акцизного податку при операціях з реалізації безпосередньо вітчизняними виробниками алкогольних напоїв і тютюнових виробів магазинами безмитної торгівлі є:
- а) належно оформлена митна декларація, що оформляється під час відвантаження продукції від такого виробника
  - б) належно оформлена податкова декларація
  - в) належно оформлений акт про передачу алкогольних напоїв і тютюнових виробів магазину безмитної торгівлі
  - г) належно оформлений договір реалізації алкогольних напоїв і тютюнових виробів
5. Що не відноситься до товарів, повністю вироблених у даній країні:
- а) продукція рослинного походження, вирощена або зібрана в цій країні;
  - б) живі тварини, що народилися та вирощені в цій країні
  - в) грошові кошти, внесені декларантом або уповноваженою особою на рахунки, відкриті на ім'я митних органів в Держказначействі України
  - г) всі відповіді вірні
  - д) корисні копалини, добуті з надр цієї країни, в її територіальних водах або на її морському дні

*До теми 4 «Основні та завершуючі митні режими»
та 5 «Економічні митні режими»*

1. Незалежно від виду транспорту для декларування у митний режим транзиту товарів, транспортних засобів комерційного призначення може використовуватися:
  - а) книжка А.Т.А. або книжка CPD
  - б) накладна УМВС (СМГС), накладна ЦІМ (СІМ), накладна ЦІМ/УМВС (ЦІМ/СМГС, СІМ/СМГС), книжка МДП (Carnet TIR)
  - в) авіаційна вантажна накладна (Air Waybill) або коносамент (Bill of Lading)
  - г) митна декларація (у тому числі попередня митна декларація)
2. У митний режим тимчасового ввезення ... від оподаткування митними платежами відповідно до положень Додатка Е до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік) можуть поміщуватися товари (за винятком підакцизних), не зазначені у статтях 105, 189 Митного кодексу України, а також у Додатках В.1 – В.9, С, D до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік), або такі, що не відповідають вимогам зазначених Додатків.
  - а) з умовним повним звільненням
  - б) з звільненням
  - в) з умовним частковим звільненням
  - г) без звільнення
3. Питання, пов'язані з виконанням необхідних митних формальностей та здійсненням митного контролю товарів, поміщених у відповідний митний режим, регулюються:
  - а) Митним кодексом України та постановами Кабінету Міністрів України
  - б) іншими законодавчими актами України з питань державної митної справи
  - в) Постановами Кабінету Міністрів України
  - г) Митним кодексом України

4. Відходи, що утворилися в результаті знищення або руйнування товарів і не мають господарської цінності та не можуть бути утилізовані, підлягають видаленню відповідно до законодавства України як українські товари:
  - а) контролюючим органом у сфері державної митної справи
  - б) підприємством, яке здійснило операції зі знищення (руйнування) товарів
  - в) декларантом
  - г) власником товарів
5. Переміщення товарів у митному режимі транзиту здійснюється як:
  - а) каботаж
  - б) внутрішній транзит
  - в) всі відповіді вірні
  - г) прохідний транзит
6. Знищення або руйнування товарів здійснюється за рахунок:
  - а) їх власника, уповноваженої ним особи чи інших заінтересованих осіб
  - б) державного бюджету
  - в) органу уповноваженого відповідно до законодавства України на здійснення операцій зі знищення або руйнування
  - г) контролюючого органу у сфері державної митної справи

До теми 6

«Митне оформлення та митне декларування»

1. Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою, здійснюється:
  - а) у пункті пропуску через державний кордон України
  - б) за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику
  - в) на загальних підставах
  - г) першочергово

2. Умови та порядок декларування, перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, визначаються
  - а). Кіотською Конвенцією
  - б) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику
  - в) Кабінетом Міністрів України
  - г) Митним кодексом України
3. Рішення про можливість випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до митного режиму експорту без їх пред'явлення митному органу, якому подано митну декларацію, або про необхідність такого пред'явлення приймається митним органом на основі результатів аналізу ризиків у строк не більше:
  - а) однієї робочої години з моменту прийняття митної декларації, заповненої у звичайному порядку
  - б) однієї доби з моменту прийняття митної декларації, заповненої у звичайному порядку
  - в) чотирьох робочих годин з моменту прийняття митної декларації, заповненої у звичайному порядку
  - г) трьох робочих годин з моменту прийняття митної декларації, заповненої у звичайному порядку

До теми 7
«Митний контроль»

1. З метою запобігання порушенню розкладу руху поїздів митний контроль може здійснюватися:
  - а) поза пунктами пропуску через державний кордон або в місцях, визначених керівником митного органу за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику
  - б) поза пунктами пропуску через державний кордон України митний контроль не здійснюється

- в) поза пунктами пропуску через державний кордон або в місцях, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону
  - г) поза пунктами пропуску через державний кордон або в місцях, визначених керівником митного органу за погодженням з керівниками залізничної станції та органу охорони державного кордону України
2. Одним із принципів міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур є:
- а) затвердження таких принципів роботи, як тотальний митний контроль, а також максимальне практичне використання митного догляду
  - б) затвердження сучасних методів роботи, таких як система аналізу ризиків й методу контролю, який базується на аудиті, а також максимальне практичне використання інформаційних технологій
  - в) затвердження сучасних методів роботи, таких як система контролю, яка базується на опитуванні громадян
  - г) затвердження методів роботи, таких як вибірковий митний контроль, який базується на аудиті
3. Про взяття проб (зразків) товарів складається:
- а) протокол
  - б) довідка
  - в) жодних документів не складається
  - г) акт

До теми 8

«Переміщення товарів через митний кордон громадянами»

1. Громадяни за умови дотримання вимог Митного кодексу та інших актів законодавства України можуть переміщувати через митний кордон України будь-які товари, крім:
- а) товарів подвійного використання
  - б) тих, що заборонені до ввезення в Україну (у тому числі з метою транзиту) та вивезення з України

- в) товарів, на які встановлено держані дотації
  - г) товарів, на які встановлено держані дотації; товарів промислового призначення; товарів, що можуть завдати шкоди навколишньому середовищу
2. Для цілей оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) громадянами через митний кордон України, застосовується:
- а) середньостатистична вартість даних товарів (зарубіжних та вітчизняних виробників)
  - б) фактурна вартість цих товарів, зазначена в касових або товарних чеках, ярликах, інших документах роздрібної торгівлі, які містять відомості щодо вартості таких товарів
  - в) митна вартість
  - г) вартість заявлена громадянином при усному опитуванні
3. Особисті речі, що переміщуються (пересилаються) громадянами через митний кордон України:
- а) не підлягають декларуванню
  - б) підлягають обов'язковому письмовому декларуванню
  - в) підлягають декларуванню шляхом учинення дій, усно або за бажанням власника чи на вимогу митного органу, письмово
  - г) підлягають усному або письмовому декларуванню за бажанням власника даних речей
4. Не підлягають письмовому декларуванню товари при вивезенні (пересиланні) їх громадянами за межі митної території України (за винятком тих, на які законодавством України встановлено вивізні мито та/або якщо відповідно до закону державними органами видаються документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів):
- а) сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 100000 євро
  - б) сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 1000 євро

- в) сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 10000 євро
  - г) сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10000 євро
5. Тимчасове вивезення (пересилання) громадянами-резидентами товарів (за винятком товарів, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10000 євро, особистих речей та транспортних засобів особистого користування, на яких громадяни перетинають митний кордон) за межі митної території України здійснюється з наданням митному органу:
- а) гарантії у вигляді грошової застави, гарантійного листа фінансової установи, страхування фінансової гарантії перевізника, книжки А.Т.А.
  - б) відповідних документів, виданих державними органами та зі сплатою вивізного мита
  - в) зобов'язання про зворотне ввезення
  - г) гарантії у вигляді грошової застави
6. Не допускається вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України товарів, незалежно від їх загальної фактурної вартості, згідно з переліком, що визначається:
- а) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів
  - б) Національним банком України
  - в) Кабінетом Міністрів України
  - г) Верховною Радою України

До теми 9

«Відповідальність за порушення митних правил»

1. Порушення митних правил є:
- а) протиправне умисне або з необережності діяння, за яке Митним кодексом України та Кодексом України “Про адміністративні правопорушення” накладається стягнення

б) проступок, який є протиправним та характеризується посяганням на нормальні умови роботи митних органів і конкретні правила, встановлені законодавством, зокрема Митним кодексом України

в) протиправне умисне діяння, за яке Митним кодексом України накладається стягнення

г) адміністративне правопорушення, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений Митним кодексом України та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи Митним кодексом чи іншими законами України, і за які Митним кодексом України передбачена адміністративна відповідальність

2. Чи тягне за собою адміністративну відповідальність допущення у митній декларації помилок?

а) тягне адміністративну відповідальність не залежно від характеру помилки

б) тягне адміністративну відповідальність у залежності від характеру помилки

в) не тягне адміністративну відповідальність

г) не тягне адміністративну відповідальність, якщо помилки не призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, якщо такі помилки не допускаються систематично

3. Якщо справи про порушення митних правил розглядаються митними органами, адміністративне стягнення може бути накладено:

- а) не пізніше як через 15 днів з дня вчинення ПМП
  - б) не пізніше як через 15 днів з дня виявлення ПМП
  - в) не пізніше як через один місяць з дня виявлення ПМП
  - г) не пізніше ніж через шість місяців з дня вчинення ПМП, а у разі вчинення правопорушень, передбачених статтями 469, 477–481, 485 Митного кодексу України – не пізніше ніж через шість місяців з дня їх виявлення
4. Строк адміністративного затримання обчислюється:
- а) з моменту ознайомлення особи з рішенням про адміністративне затримання, а якщо особа перебуває в стані сп'яніння – з часу її витверезіння, крім випадків, коли норми Митного кодексу України не передбачають конфіскацію
  - б) з моменту ознайомлення особи з рішенням про адміністративне затримання, крім випадків, коли стаття Кодексу не передбачає конфіскацію
  - в) з моменту складення протоколу про порушення митних правил
  - г) з моменту доставлення особи до службового приміщення або до іншого приміщення, де проведення необхідних дій є можливим
5. Відповідно до статті 509 Митного кодексу України опитування осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, свідків, інших осіб належить:
- а) не являється ні процесуальною дією ні невідкладною слідчою дією і може бути проведено інспектором відділу митного оформлення
  - б) до невідкладних слідчих дій, що проводиться слідчим Служби безпеки України та наглядовим прокурором
  - в) до невідкладних слідчих дій, що проводиться тільки слідчим Служби безпеки України
  - г) до процесуальних дій, що здійснюється посадовою особою митного органу, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил та фіксується відповідним протоколом

6. У разі укладення мирової угоди у справі про порушення митних правил, митний орган зобов'язується:
- а) при провадженні у справі про порушення митних правил щодо особи, яка вчинила правопорушення, призупинити на строк 10 днів для з'ясування обставин справи
  - б) при провадженні у справі про порушення митних правил щодо особи, яка вчинила правопорушення не припиняється
  - в) припинити провадження у справі про порушення митних правил щодо цієї особи, але митне оформлення не здійснюється
  - г) припинити провадження у справі про порушення митних правил щодо цієї особи та здійснити митне оформлення задекларованих нею товарів відповідно до заявленого митного режиму
7. Компроміс у справі про порушення митних правил полягає:
- а) в укладенні мирової угоди, в усній формі, між адвокатом особи, що вчинила порушення митних правил, та митним органом посадова особа якого здійснює провадження у справі про ПМП
  - б) в укладенні мирової угоди, в усній формі, між особою, що вчинила порушення митних правил та митним органом, посадова особа якого здійснює провадження у справі про ПМП
  - в) в укладенні мирової угоди, у письмовій та усній формі, між особою, що вчинила порушення митних правил та митним органом, посадова особа якого здійснює провадження у справі про ПМП
  - г) в укладенні мирової угоди, у письмовій формі, між особою, що вчинила порушення митних правил та митним органом, посадова особа якого здійснює провадження у справі про ПМП

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

У відповідності до визначених критеріїв поточний контроль здійснюється за визначеною силабусом (робочою навчальною програмою) системою.

Пункт оцінки	% підсумкової оцінки або максимальна оцінка в балах
Поточний контроль, разом, у т.ч.:	30
• Лекції	0
• Практичні	20
• Індивідуальне завдання	10
Підсумковий контроль, разом, у т.ч.:	70
• письмова компонента	10
• усна компонента	60
Разом за дисципліну	100

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		Екзамен	залік
90–100 (10–12)	A	Відмінно	зараховано
82–89 (8–9)	B	Добре	
74–81(6–7)	C	Задовільно	
64–73 (5)	D		
60–63 (4)	E		
35–59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1–34 (2)	F		

Навчальне видання

КОВАЛЬ Наталія Олексіївна
КОРМИЧ Борис Анатолійович

МИТНЕ ПРАВО

Навчально-методичний посібник

Освітні програми підготовки здобувачів
вищої освіти ступеня бакалавра
в Національному університеті «Одеська юридична академія»
галузі знань – 08 «Право», 29 «Міжнародні відносини»
спеціальності – 081 «Право», 293 «Міжнародне право»

Підписано до друку 04.08.2021 р.
Формат 60x84/16. Ум-друк. арк. 7,67. Наклад 100 прим. Зам. № 2108-03.

Видано і віддруковано в ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
Тел. +38 050 7775901 +38 048 7959160
e-mail: fenix-izd@ukr.net
www.feniksbooks.com